

BERETNING FRA FOLKETINGSGRUPPEN 2019-2020

Indhold

Finanslov 2020	2
Børnepolitik.....	2
Uddannelsespolitik.....	3
Beskæftigelses- og ydelsesområdet, tilbagetrækning og arbejdsmiljø	4
Social- Handicap- og Psykiatripolitik	8
Ældreomsorg.....	10
Sundhedspolitik.....	11
Ligestilling og LGBT+	12
Kultur- (medie- og idræts)politik	13
Erhvervspolitik	14
Boligpolitik	14
Kommunerne- og regionernes styrelse og kommunal udligning.....	15
Databeskyttelse.....	15
Flygtninge- og integrationspolitik	16
Retspolitik	17
Natur- og miljøpolitik	17
Klimapolitik	21
EU politik	22
Udenrigs- og sikkerhedspolitik.....	23
En styrket udviklingspolitik – og mere klimabistand	25
Forsvarspolitik.....	25

Finanslov 2020

Forståelsespapiret dannede et naturligt afsæt for finanslovsforhandlingerne. SF havde desuden lavet et finanslovsudspil, hvori der var opstillet en række prioriteter til "Børnenes Finanslov", herunder særligt på børneområdet og klimaområdet. På finansieringssiden skulle SF's forslag også bidrage til at mindske uligheden og forbedring af klima og miljø gennem afgifter. Hovedprioriteten for SF var minimumsnormeringer.

Resultatet var en finanslovsaftale mellem regeringen, SF, Radikale, Enhedslisten og Alternativet, der indeholdt mange vigtige tiltag og med meget SF-politik. Det skal endvidere ses i lyset af, at der forud for finanslovsaftalen var indgået økonomiaftaler med kommunerne og regionerne, der for første gang i de senere år dækkede det demografiske træk og mere til.

En væsentlig del af velfærdsudgifterne i aftalen blev afsat til fire hovedområder:

- 1) Minimumsnormeringer, hvor der er afsat et beløb stigende til 1,6 mia. kr. i 2025 (se mere under børneafsnittet),
- 2) Psykiatri, hvor der er afsat 600 mio. kr. fra 2020 og frem, idet hovedparten af midlerne skal udmøntes ved forhandlinger om en 10-års plan for psykiatrien,
- 3) Folkeskolen, hvor der er aftalt et løft stigende til 1 mia. kr., idet det indføres gradvist startende med knap 0,5 mia. kr. i 2020, og
- 4) Uddannelsesområdet, hvor der er afsat midler til at afskaffe uddannelsesløftet og videreføre taxameterløftet for samfundsvidenskabelige og humanistiske uddannelser (se mere under uddannelsesafsnittet).

På klimaområdet og det grønne område blev der med finanslovsaftalen bl.a. afsat 2 mia. kr. over 10 år til udtag af lavbundjorde, aftalt oprettelsen af Danmarks Grønne Fremtidsfond som en overbygning på 4 eksisterende fonde, hvis samlede ramme til udlån mv. øges med 25 mia. kr. og aftalt indsatser der skal fremme elbusser og –taxaer. Klimainitiativer med større finansieringsbehov og/eller større omlægninger af afgifter kan forventes i forbindelse med klimahandlingsplanen og efterfølgende finanslove.

Hertil kommer en række tiltag på finansloven for 2020, som ikke var med i forhandlingerne, men som lå i regeringens oprindelige udspil. Det gælder bl.a. 600 mio. kr. årligt til ansættelse af 1.000 flere sygeplejersker samt midler til genopretning af skattevæsenet, herunder både til IT og øget kontrol.

Endelig indeholdt finanslovsaftalen også gode finansieringselementer i form af bla. tilbagerulning af lempelsen for virksomhedsarvinger, fastholdelse af skat på fri telefon, besparelser på statens konsulentforbrug og øgede grønne afgifter. For sidstnævnte er der tale om en tredobling af afgifterne på bæreposer og engangsservice, genindførsel af afgiften på PVC-folier, PVC og ftalater samt en indeksering af en række grønne afgifter, så de i højere grad følger pris- og lønudviklingen.

Der udestår konkret udmøntning/forhandling af mange initiativer på finansloven. Eksempelvis skal den endelige model for minimumsnormeringer forhandles i Børne- og Undervisningsministeriet.

Børnepolitik

Minimumsnormeringer

Minimumsnormeringer i vuggestuer og børnehaver har længe været en mærkesag for SF. Derfor er det en kæmpe SF-sejr, at det både lykkedes os at få skrevet minimumsnormeringer ind i forståelsespapiret, og at vi med finansloven fik sikret midlerne, samt at der skal laves en lov om minimumsnormeringer. Vi får en lov, som sikrer, at de penge, vi sætter af, bliver brugt på mere pædagogisk personale. Samtidig bliver loven et værn mod nye besparelser på børneområdet. Det er vigtigt, at man efter mange år med den ene besparelse efter den anden på børnene. Det skal være slut nu. Med finansloven har vi aftalt, at der mindst skal være en voksen til tre børn i vuggestuen og en voksen til seks børn i børnehaven. Her i 2020 afsættes 500 millioner til minimumsnormeringer, 600 mio. kr. i 2021, 800 mio. kr. i 2022, 1,2 mia. kr. i 2023, 1,4 mia. kr. i 2024 og 1,6 mia. kr. i 2025. I forhandlingerne om selve modellen går vi efter, at normeringerne bliver på institutionsniveau, så alle børn kommer til at opleve, at der kommer flere voksne omkring dem. Vi kæmper videre for, at vi når målet om minimumsnormeringer før 2025, og at vi får en mere retvisende normeringsopgørelse.

Styrkelse af fritids- og klubtilbud

På trods af vores unikke tradition for stærke fritidsinstitutioner, er der en tendens til, at de bliver glemt i debatten om god børne- og ungepolitik. I SF mener vi, at vi skal have høje ambitioner på området. Derfor stillede vi inden folketingsvalget et beslutningsforslag om at styrke dem. I første omgang ved at få regeringen til at indkalde til forhandlinger med henblik på at lande en bred politisk aftale med tiltag, der styrker fritidstilbuddene til børn og unge i Danmark. Det lykkedes dog ikke før valget, men Socialdemokratiet, Enhedslisten, Radikale og Alternativet støttede forslaget. Derfor kommer vi til at genfremsætte beslutningsforslaget, og så håber vi på, at et nyt politisk flertal vil være med til at sikre, at vi får styrket vores fritids- og klubtilbud.

Skoleudsættelse

Der skal være bedre mulighed for, at børn kan få udsat deres skolestart. Børn er forskellige og udvikler sig forskelligt, og derfor er det ikke alle børn, der er klar til at begynde i skole i det kalenderår, de fylder seks år. I SF mener vi, at børn skal have ret til et ekstra år i børnehaven, hvis de har behov for det. I dag bliver beslutningen om skoleudsættelse typisk truffet af enten kommunalbestyrelsen eller en skoleleder. Vi mener, at vi skal ændre beslutningskompetencen, så beslutningen træffes af dem, der kender barnet bedst – nemlig forældre og pædagoger. Det lovede vi både før og under valgkampen. Det lykkedes os at få skrevet ind i forståelsespapiret, at der skal være bedre muligheder for skoleudsættelse. Men regeringen har ikke rykket på det endnu, på trods af, at der et politisk flertal, der er klar til at ændre det. Derfor lægger vi pres på regeringen sammen med de andre støttepartier og kræver, at reglerne for skoleudsættelse ændres inden sommerferien.

Akut hjælp til børn i mistrivsel

Stadigt flere børn får angst eller må blive hjemme fra skole på grund af skolevægring. I løbet af de seneste 10 år (2006-2016) er antallet af børn og unge, der er blevet diagnosticeret med angst eller depression tredoblet, helt konkret fra 2.354 børn og unge til 7.189 børn og unge. I dag er der mange børn, som ikke får den akutte og nødvendige hjælp, de har brug for. Der er ofte flere måneders ventetid hos PPR. I SF ønsker vi, at alle børn og unge, uanset hvilken kommune, de vokser op i, og hvilken skole de går på, får den akutte hjælp fx ansøgning, som de har behov for, så de kan få det godt igen. Derfor har vi stillet et beslutningsforslag om at ændre lovgivningen, så kommunerne forpligtes til at give børn og unge akut hjælp ved fx angst eller skolevægring, samt at denne hjælp skal være gratis for de pågældende børn, unge og deres forældre. Der følger finansieringsforslag med, således at kommunerne bliver kompenseret.

Uddannelsespolitik

Flere lærere i folkeskolen

”Flere lærere i folkeskolen” er overskriften i finansloven på afsnittet om folkeskolen. Faktum er, at antallet af uddannede lærere er faldet drastisk, og det samme er deres tid til forberedelse alt imens, at klassekvotienterne er blevet større. Derfor var det vigtigt for SF, at pengene skulle gå målrettet til flere lærere. Der bliver afsat 274 nye millioner kroner til at ansætte allerede næste skoleår. Årene efter det dobbelte. Og i 2023 op imod en milliard kroner. Det løser ikke alle problemer med manglende tid til forberedelse, men det vil kunne mærkes ude på skolerne. Vi er ikke i mål, men med finansloven kom vi i gang med at styrke folkeskolen, og det er vigtigt.

Status på nationale test

SF har længe ønsket, at de nationale test blev afskaffet. I februar kom rådgivningsgruppens anbefalinger. Evalueringen viste det, som vi i SF hele tiden har sagt. De presser børnene, der er stor usikkerhed, når det kommer til resultater på elevniveau, og lærerne kan ikke bruge dem som pædagogisk redskab. Ekspertterne anbefaler, at de nationale test sættes i bero. Det mener vi også, at der er behov for. Og så kæmper vi fortsat for, at vi – som vi har aftalt i forståelsespapiret – får afskaffet de nationale test i de mindste klasser, og generelt nytænkt anvendelsen af test. Stod det til os, afskaffede vi dem helt. I stedet for de nationale test skal vi sammen med lærerne udvikle evalueringsværktøjer, som lærerne synes giver mening i deres undervisning ude lokalt på skolerne.

Aftale om justering af optagelsesregler til de gymnasiale uddannelser

I foråret 2019 trådte nye adgangsforudsætninger til de gymnasiale uddannelser i kraft. Det viste sig hurtigt, at de nye adgangsforudsætninger fik gjort optagelsesprocessen mere kompliceret, svær at forstå, og nogle elevgrupper kom i klemme. Derfor er vi glade for, at reglerne nu er blevet justeret, så de er mere simple og færre skal til optagelsesprøve næste sommer. Vi ser frem til at skulle gennemgå hele optagelsessystemet til ungdomsuddannelserne og håber, at vi både kan få ændret i uddannelsesparathedsvurderingen og få gjort

karakterkravene til ungdomsuddannelserne mere fleksible, således at skolens vurdering af eleven får større betydning for elevens mulighed for optagelse.

Slut med besparelser på uddannelse

Med finansloven fik vi taget det første skridt mod en genopretning af uddannelsesområdet. Det var helt afgørende for SF, at vi fik stoppet besparelserne på uddannelse. Grønthøsteren er væk, og uddannelsesområdet vil ikke længere blive brugt som en udtømmelig brønd til at finansiere andre initiativer, sådan som den tidligere regering gjorde. Det giver ro om økonomien ude på uddannelserne, og det er vigtigt. Derudover lykkedes det at få videreført taxameterløftet, som er helt afgørende for de humanistiske og samfundsvidenskabelige uddannelser. Og så blev kvalitetspuljen til erhvervsuddannelserne også sikret. Men vi er bestemt ikke i mål med at genoprette uddannelsesområdet. Ved næste års finanslov vil vi igen prioritere uddannelsesområdet. Og vi mener, at der skal laves en samlet plan for, hvordan uddannelserne kan styrkes i de kommende år.

Væk med uddannelsesloftet

Uddannelsesloftet bryder med væsentlige idealer i vores samfund, hvor alle har fri og lige adgang til at uddanne sig. Samtidig er uddannelsesloftet blevet et af de vilkår, der i dag er med til at skabe et alt for stort pres på de studerende, som oplever, at der ikke er plads til at vælge forkert. Hvis en sygeplejerske finder ud af, at hun hellere vil være læge, eller hvis en socialrådgiver finder ud af, at han hellere vil være psykolog, eller omvendt, skal der være mulighed for det. Lige siden uddannelsesloftet blev indført i 2016, har vi kæmpet for, at det blev afskaffet. Derfor er det en vigtig SF-sejr, at vi med finansloven fik sikret finansiering til at afskaffe det. Uddannelsesloftet står dermed til at blive afskaffet endeligt fra sommeroptaget 2020.

Forslag til ændring af karakterskalaen

SF har foreslået, at ændre karakterskalaen, så fokus ikke er på fejl, så springene mellem karaktererne på skalaen er ens, og så vi ikke længere har en minus karakterer. Karakterskalaens fokus på fejl og mangler bidrager til, at vi lærer de unge, at de ikke må begå fejl. Karakterskalaen er dermed med til at skabe en korrekthetskultur i hele uddannelsessystemet. Man lærer, når man begår fejl. Derfor skal vi væk fra, at det bare handler om at kunne pensum udenad og have færrest fejl. En ny karakterskala skal belønne for originalitet og kreativitet. Den skal give de unge lyst og mod på at reflektere og tænke nye tanker i stedet for blot at gentage, hvad læreren har sagt. Det, tror vi vil betyde, at vi får nogle unge mennesker, som både lærer mere og trives bedre. Derudover skal springene mellem karaktererne på skalaen være ens, og der skal ikke længere være en minuskarakter.

Afskaffelse af høje adgangskvotienter på videregående uddannelser

Mange unge oplever i dag et stigende præstationspres og karakterræs. Det kræver nemlig et meget højt karaktergennemsnit fra gymnasiet, hvis man vil holde alle uddannelsesmuligheder åbne. International Business på CBS krævede i 2019 et snit på 12,4 og psykologi et snit på 11,8. Derfor kan selv en enkelt karakter betyde, at man ikke får det karaktergennemsnit, der skal til for at komme ind på drømmestudiet. For at tage toppen af presset på de unge, har vi i SF foreslået, at der skal sættes en øvre grænse på 10 i adgangskvotient. På de uddannelser, hvor der er flere ansøgere, end der er studiepladser til, skal der indføres en optagelsesprøve. Den prøve vil afgøre hvem af ansøgerne, der får pladserne på uddannelserne. Hvordan en sådan prøve skal indrettes, så vi fx sikrer, at det ikke medfører større social skævhed, vil vi selvfølgelig drøfte med eksperter, såfremt vi skal arbejde videre med forslaget hos Uddannelses- og Forskningsministeren. Tallene for 2018 viser, at det drejer sig om 43 ud af 893 uddannelser, hvilket svarer til 4,8 %. Det drejer sig altså om en lille andel af vores uddannelser, men det fylder hos utroligt mange unge mennesker. Vi anerkender fuldt ud, at vi med ændringen ikke kommer præstationspresset og karakterræset til livs. Men det er en enkelt justering, som vi tror på, vil være et skridt på vejen derhen.

Beskæftigelses- og ydelsesområdet, tilbagetrækning og arbejdsmiljø

Bekæmpelse af børnefattigdom

Midlertidigt børnetilskud

For SF har det været et hovedkrav at afskaffe kontanthjælpsloftet og gøre op med børnefattigdommen, og vi har haft et kontinuerligt fokus herpå. I forhandlingerne om forståelsespapiret med Socialdemokratiet, Radikale og Enhedslisten efter valget var det derfor fuldstændig afgørende for SF, at man tog konkrete skridt til at fjerne kontanthjælpsloftet og gøre op med den meget lave integrationsydelse. Af forståelsespapiret fremgik det, at der skulle indføres et børnetilskud til børnefamilier, som var ramt af kontanthjælpsloft eller integrationsydelse, samt at

man annullerede den af den tidligere regering og DF vedtagne reduktion af integrationsydelsen fra 2020 på op til 2000 kr. om måneden.

De konkrete forhandlinger om børnetilskuddet blev afholdt over sommeren og det tidlige efterår, og en aftale trådte i kraft 1. januar 2020 – dog med tilbagevirkende kraft fra august 2019. SF udtrykte løbende ærgrelse over, at aftalen ikke kom hurtigere i stand og kunne træde i kraft tidligere, da mange familier var (og er) pressede. Med den konkrete aftale ydes et skattefrit midlertidigt børnetilskud til forældre, som er berørt af kontanthjælpsloftet og/eller modtager integrationsydelse. Det månedlige tilskud udgør 700 kr. pr. barn af særligt hårdt ramte, 600 kr. pr. barn af enlige, og 550 kr. pr. barn af øvrige i målgruppen. Derudover skal enlige forsørgere have et supplerende tilskud på 650 kr. månedligt. Tilskuddet skønnes at hjælpe ca. 14.300 børnefamilier og ca. 27.900 børn. Tilskuddet løber indtil medio 2021, hvor regeringen forventer at have et nyt ydelsessystem på plads.

Ydelseskommision

Socialdemokratiet havde inden valget meldt ud, at de ville nedsætte en ydelseskommision til at se på sammensætningen af ydelsessystemet, såfremt de fik regeringsmagten. SF har ment, at det kunne være fornuftigt med en kommision, men at det var vigtigt at afskaffe børnefattigdom og fattigdomsydelserne. Af forståelsespapiret fremgår det således, at der bl.a. for at bekæmpe fattigdom nedsættes en ydelseskommision, og at anbefalingerne skal afhjælpe problemerne med børnefattigdom og understøtte, at flere kommer i beskæftigelse og at ydelsessystemet indrettes mere enkelt. Det fremgår endvidere, at anbefalingerne skal anviser en erstatning for kontanthjælpsloftet, således at det afskaffes, dog uden at det bliver muligt at modtage ydelser i ubegrænset omfang.

Lige inden jul meldte Socialdemokratiet ud, at man nu nedsatte kommisionen, uden på forhånd at have drøftet dens sammensætning eller kommissorium med støttepartierne. I kommissoriet nævnes bekæmpelse af børnefattigdom eller fattigdom i det hele taget ikke, og det fremgår, at kommisionens anbefalinger skal være udgiftsneutrale. SF har i stærke vendinger offentligt kritiseret regeringens proces og den manglende inddragelse og endnu mere, at bekæmpelse af børnefattigdom ikke nævnes. SF mener således ikke, at kommissoriet harmonerer med forståelsespapiret.

Kontinuerligt arbejde med bedre regler for førtidspension og fleksjob

SF er med forliget reform af førtidspension og fleksjob fra 2012. SF bakker op om intentionerne i reformen, men vi ser desværre, at alt for mange udsatte borgere skal igennem en forhindringsbane af snubletråde, før de kan få førtidspension eller fleksjob. Derfor har SF også løbende insisteret på, at der skulle laves forbedringer af reformen.

Det har derfor også været et meget stærkt fokus fra SF's side i forhandlingerne om forståelsespapiret efter valget, at et serviceeftersyn af reformen skulle nævnes. Det fremgår af forståelsespapiret mellem Socialdemokratiet og støttepartierne, at der skal laves en kritisk gennemgang af udvalgte reformer på beskæftigelsesområdet, herunder reformen af førtidspension og fleksjob, og formuleringen er således et lille skridt i den rigtige retning. Den nye beskæftigelsesminister har i vinteren 2020 taget initiativ til at begynde drøftelserne.

SF fremlagde i forbindelse med LM18 en række forslag til forbedringer af lovgivningen, som vi også har spillet ind i de tidligere drøftelser og vil spille ind fremadrettet. SF's forslag handler om at forbedre borgerens retsstilling: Borgere med meget nedsat arbejdsevne uden udsigt til forbedring skal have ret til at vælge mellem førtidspension og fleksjob; Borgere i ressourceforløb skal have retskrav på at få igangsat en relevant indsats indenfor tre måneder; Borgere i ressourceforløb, hvor der ikke er sket progression inden for 2,5 år, skal have ret til at få deres sag forelagt rehabiliteringsteamet; Borgeren skal desuden have ret til at få sin sag genvurderet af rehabiliterings-teamet mhp. førtidspension eller at stoppe fleksjobbet, hvis der ikke er sket progression i et fleksjob på under 5 timer, inden for et år. SF foreslår ligeledes en fasttrackordning til fleksjob.

Rehabiliteringsteamsene skal desuden have kompetence til at afgøre sagerne, fremfor kommunens ofte administrative pensionsnævn, og der bør oprettes regionale revurderingsnævn, hvor borgerne kan klage over kommunens afgørelse, herunder over den konkrete vurdering af arbejdsevne mv.

Ændret refusionssystem

Reglerne for refusion på ydelser til kommunerne er ikke en del af reformen af førtidspension og fleksjob. SF har derfor i foråret 2019 stillet et beslutningsforslag om et ændret refusionssystem, hvor kommunerne får refusion for ydelsen i kroner fremfor procent, fordi kommunerne i dag har en økonomisk tilskyndelse til at tildele og fastholde borgeren på en lav ydelse (da kommunens udgift så er lavere). Beslutningsforslaget blev forkastet, men der var blandt flere partier lydhørhed i forhold til at fremadrettet diskutere, hvordan vi bedst indretter refusionssystemet. Derudover har SF i forhandlingerne om udligningsreformen også spillet ind med forslag om at ændre refusionen på førtidspension.

Kamp for styrket dagpengesystem

Dagpengedækning

Der er derfor brug for en række tiltag for at forbedre dagpengedækningen og styrke det danske flexicurity-system. SF har i foråret 2019 fremsat et beslutningsforslag om at forhøje dagpengesatsen med 25 % ved de første to måneders ledighed for personer, der har været i beskæftigelse i mindst 4 af de forudgående 5 år samt at halvere a-kassekontingentet for unge under 25 år. Forslaget skal ses som et første, men ikke fyldestgørende skridt på vejen til genopretning, og skal bidrage til at sikre målgruppen ikke melder sig ud af a-kassen, fordi de mener, at de får for lidt ud af deres kontingent. Beslutningsforslaget blev forkastet, men debatten om dagpenge er blusset op igen i vinteren 2020, hvor SF igen i medierne har meldt ud, at dagpengesystemet skal forbedres, og at vi foreslår at hæve satsen ved de første to måneders ledighed.

Opgør med opholdskravet for dagpenge

Den borgerlige regering indførte sammen med DF et opholdskrav for dagpenge, som trådte i kraft 1. januar 2019. SF har stemt imod indførelsen af kravet og efter tiltrædelsen af den nye regering krævet, at det skulle fjernes. Opholdskravet betød, at man skulle have været i landet i syv ud af de seneste 12 år for at være berettiget til dagpenge (dog med en indfasningsperiode frem mod 2021). Kravet ramte både danskere, der havde arbejdet i udlandet eller mødt en ægtefælle i udlandet, som var kommet hertil, ligesom det ramte flygtninge, der havde integreret sig og fået arbejde og meldt sig ind i fagforening og a-kasse, men til trods for a-kassekontingent stadig ikke ville være berettiget til dagpenge flere år frem. Kravet blev også kritiseret af fagbevægelse og a-kasser, fordi opholdskravet svækker incitamentet til at melde sig ind i en a-kasse og giver mennesker, der er medlem men opholder sig i udlandet, incitament til at melde sig ud.

Den socialdemokratiske havde tidligt i efteråret meldt ud, at man ville forsøge at fjerne kravet fra 2021. SF mente dog ikke, at 2021 var tids nok og rejste, sammen med de andre støttepartier, som et krav i finanslovsforhandlingerne for 2020, at opholdskravet skulle fjernes allerede fra 2020. Det lykkedes i forhandlingerne at få kravet igennem, og opholdskravet er således nu fjernet.

Ordentlige vilkår på det danske arbejdsmarked

Stort løft til bekæmpelsen af social dumping i finansloven

SF har kontinuerligt kæmpet for at styrke indsatsen mod social dumping med flere tiltag samt at permanentgøre og hæve den fælles myndighedsindsats mod social dumping (samarbejde mellem Arbejdstilsynet, Skattestyrelsen og Politiet). Med den nye arbejdsmiljøaftale fra 2019 blev indsatsen forlænget til 2022, da den ellers udløb med udgangen af 2019. Bevillingerne til indsatsen var dog langt fra det niveau, som SF ønskede, ligesom SF ønskede flere indsatser.

SF havde derfor som et centralt krav til finanslovsforhandlingerne, at der skulle sættes væsentligt flere midler af til at bekæmpe social dumping. SF var nødt til at rejse et krav om flere midler, da den socialdemokratiske regering slet ikke havde sat midler af, udover det der i forvejen var afsat med arbejdsmiljø-aftalen.

Efter lange forhandlinger med pres fra SF og Enhedslisten lykkedes det at få afsat 70-75 mio. mere årligt til bekæmpelsen af social dumping end det i forvejen afsatte. Heraf går ca. 50 mio. kr. årligt til den fælles myndighedsindsats, og der er desuden midler til styrket kontrol med overholdelse af statslige arbejdsklausuler og styrket indsats på tungvognsområdet. Derudover er det med finansloven aftalt, at man vil iværksætte et arbejde med at udvikle konkrete initiativer til at udbrede anvendelsen af ID-kort i offentlige byggeprojekter, og at bøderne for

virksomheder, der groft uagtsomt ansætter udenlandsk arbejdskraft uden ret til at arbejde, fordobles. Alle tiltag, som SF længe har arbejdet for og er et stort fremskridt.

Aftale om lovfastsat krav til aflønning på vejtransportområdet

Der blev i januar 2020 indgået en aftale med alle partier i Folketinget på nær Liberal Alliance om, at alle chauffører, som kører bus- og godskørsel i Danmark, skal have en løn svarende til den mest repræsentative overenskomst i vejtransportbranchen, hvilken pt. er mellem 3F og DI. Det vil også gælde udenlandske chauffører, der kører cabotagekørsel i Danmark. Der er desuden aftalt en række kontrolforanstaltninger til at sikre, at reglerne overholdes. SF er stærke tilhængere af aftalen og har forud for forhandlingerne sat gentagende fokus på forholdene i transportbranchen.

Aftalen kommer efter forslag fra FH og DA. Arbejdsmarkedets parter sendte i foråret 2019 et fælles forslag til den daværende regering med henblik på at komme løndumpingen på i branchen til livs gennem lovfastsat krav til aflønning. Der blev på den baggrund nedsat et lovforberedende udvalg, som skulle komme med anbefalinger til lovmæssig implementering af forslagene. Udvalget afrapporterede primo december 2019, og der blev indkaldt til forhandlinger på baggrund heraf.

Opgør med misbrug af Working Holiday-ordningen

SF blev i efteråret 2019 bekendt med, at brugen af den såkaldte "Working Holiday"-ordning, som giver unge ikke-europæere mulig for at være på et års "arbejdsferie" i Danmark, er steget voldsomt de senere år, og at der ikke føres kontrol med, om de unge arbejder under ordentlige vilkår. SF udtalte derfor, at man ville have udlændinge- og integrationsministeren til at tage initiativ til justeringer af ordningen. Blandt andet på baggrund heraf indkaldte ministeren til en række drøftelser, som resulterede i, at ordningen blev indhegnet i både antallet af opholdstilladelser i forhold til arbejdsvilkårene for de unge samt mere information til de unge om den danske model.

Indsats for lettere at kunne dømmе bagmænd for tvangsarbejde til menneskehandel

SF har i foråret 2019 genfremsat vores tidligere beslutningsforslag fra 2015 om, at det skal være lettere at dømmе bagmænd for menneskehandel. Forslaget blev ikke vedtaget, da den daværende minister til 1.behandlingen ultimo april påpegede, at den daværende regering havde nedsat en arbejdsgruppe, som skulle se på andre landes erfaringer med skærpet lovgivning omkring menneskehandel til tvangsarbejde. I efteråret 2019 spurgte SF den nye beskæftigelsesminister, hvad status var for arbejdsgruppens anbefalinger og blev oplyst, at gruppen var opløst uden anbefalinger, men at man ville nedsætte en ny og mere ambitiøs arbejdsgruppe. SF kritiserede i medierne, at arbejdet ikke var mere fremskredent og at man forventede klare retningslinjer for den nye arbejdsgruppe.

I december 2019 kom det frem i pressen, at kinesiske kokke i Danmark systematisk blev udnyttet og lokket hertil gennem beløbsordningen, men at arbejdsgiverne snød med løn og arbejdsvilkår. SF kaldte på handling fra regeringens side og indkaldte desuden både beskæftigelsesministeren og udlændinge- og integrationsministeren i samråd. I forbindelse med samrådet med udlændinge- og integrationsministeren tilkendegav ministeren, at regeringen ville stramme lovgivningen, så medrejsende ægtefæller have deres egen arbejdstilladelse for at få job på samme restaurant. Styrelsen for International Rekruttering og Integration skal desuden have mulighed for at tage på kontroller ude på arbejdspladserne i stedet for fra kontoret. Styrelsen skal desuden kunne give afslag på ansøgninger om at arbejde på beløbsordningen, hvis styrelsen har mistanke om, at en restaurantejer vil snyde sine ansatte. På samrådet med beskæftigelsesministeren tilkendegav ministeren, at man har nedsat en ny arbejdsgruppe til at se på lovgivningen og myndighedsarbejdet. SF følger sagen tæt.

Værdige senior-år

SF mener, at alle har ret til værdige seniorår. Ikke alle lønmodtagere kan holde til den stadigt stigende pensionsalder. Det gælder især mennesker med hårdt fysisk arbejde, typisk faglærte og ufaglærte, som bliver nedslidte inden de når tilbagetrækningsalderen, ligesom de typisk starter flere år tidligere på arbejdsmarkedet, end fx akademikere.

Socialdemokratiet præsenterede i januar 2019 et udspil om tidligere tilbagetrækning, hvor personer med et langt arbejdsliv bag sig gå på folkepension 2-3 år tidligere. SF er positivt indstillet over for Socialdemokratiets udspil og

glade for, at der endelig er kommet fokus på nedslidning. Den socialdemokratiske regering har bebudet, at de vil indkalde til forhandlinger i foråret 2020 efter overenskomstforhandlingerne.

SF og det Faglige Landsudvalg har med forhandlingerne i udsigt afholdt en konference om værdige seniorår på Christiansborg ultimo januar 2020. Konferencen havde oplæg fra forfatter Lars Olsen, direktør i AE Lars Andersen og sektorformand i HK Simon Tøgersen. Konferencen var velbesøgt. Konklusionerne var bl.a., at et godt seniorliv gik på flere ben, og at der både var behov for at investere i bedre arbejdsmiljø, efteruddannelse, bedre tilbagetrækningsmuligheder til nedslidte og fair tilbagetrækningsalder for personer, der har været mange år på arbejdsmarkedet.

Nyt forlig om arbejdsmiljø

Ultimo april 2019 blev der indgået et forlig med alle Folketingets partier på nær Enhedslisten om arbejdsmiljø og forlænget myndighedsindsats mod social dumping. SF var ikke med i den tidligere arbejdsmiljøaftale og har i flere år haft fokus på arbejdsmiljø i medierne, med udspil ved sommergruppemødet i 2018 og indkaldt de tidligere beskæftigelsesministre i en lang række samråd om arbejdsmiljøet.

Med den nye aftale styrkedes Arbejdstilsynets bevilling med 460 millioner kroner over de næste tre år, men Arbejdstilsynet får også nye opgaver, og en del af midlerne går til at videreføre myndighedsindsatsen mod social dumping (som ellers udløb med udgangen af 2019). Aftalen indeholder en række forbedringer, som fx at Arbejdstilsynet får flere redskaber i mødet med virksomhederne. Der sættes desuden styrket ind over for de konkrete problemer med flere brancherettede tilsyn i nedslidningstruede brancher. Ligeledes hæves bøderne til virksomheder ved grove overtrædelser af arbejdsmiljøloven, og ikke mindst skal der udarbejdes en bekendtgørelse om psykisk arbejdsmiljø. Forligspartierne har, såfremt der findes flertal, uden at bryde forliget mulighed for at afsætte yderligere midler til Arbejdstilsynet og lave nye indsats, så længe det ikke ændrer på de eksisterende.

SF er med i aftalen fordi det er en forbedring; vi har længe ville tilføre midler til Arbejdstilsynet og have en bekendtgørelse for psykisk arbejdsmiljø samt sætte ekstra ind i nedslidningstruede brancher, men vi mener langt fra aftalen er nok. Derfor var det også et helt klart krav fra SF for at deltage i aftalen, at forligspartierne netop skulle have mulighed for at afsætte yderligere midler til Arbejdstilsynet eller lave nye indsats. Med finansloven for 2020 lykkedes det at hæve bevillingen til indsatsen mod social dumping markant – se det særskilte afsnit herom.

Social- Handicap- og Psykiatripolitik

Efter satspuljen

I forbindelse med sidste års finanslov blev satspuljen nedlagt. Den tidligere regering havde dog ingen klare planer for, hvad der skulle træde i stedet. Derfor venter der nu et større arbejde med at sikre finansiering af det sociale område. De første skridt er taget med aftalen om reserven og finansloven, hvor hånden er holdt ind under flere af de indsats, der ellers ville miste deres bevilling. Men vi skal videre. Derfor har SF foreslået,

- at der i større omfang gøres op med hidtidige praksis på området, som har været præget af "stop and go" og tilfældige puljer
- SF vil arbejde for, at regeringen forud for næste års forhandlinger udarbejder et analytisk grundlag for prioriteringerne. Der bør laves en samlet gennemgang af behovet såvel som de eksisterende indsats inden for et eller flere temaer (fx hjemløseområdet), herunder både kommunale indsats og indsats finansieret af den statslige reserve. Temaerne kan skifte fra år til år, og derved kan der fx hvert 4. år være en grundig gennemgang af et underområde
- SF vil søge at undgå de mange (mindre) enkeltsager, hvor hvert parti bærer en række organisationers ønsker med til forhandlingerne
- I takt med at der laves færre midlertidige bevillinger, skal der i stedet indføres regelmæssige evalueringer af de støttede organisationer, herunder anvendelsen af midlerne og effekten
- Der skal udarbejdes en "grundfinansieringsmodel" for støtte til organisationer, så der på tværs af organisationer er en ensartet praksis for, hvilke udviklings- og driftsomkostninger der kan dækkes af reserven, og hvor meget støtte der kan gives til eksempelvis et sekretariat.

Børne- og ungeområdet

Selv om det danske samfund hen over årene har vedtaget en række gode børnepolitiske initiativer, har SF gennem flere år ment, at en inkorporering af FN's børnekonvention i dansk lovgivning er vigtig, både fordi det vil have en stor symbolsk betydning nationalt og internationalt af den simple grund at børns rettigheder fortsat undertrykkes. Men også fordi det ville kunne give børn flere formelle juridiske rettigheder, fordi børn og deres forældre mere direkte vil kunne løfte sager om brud på børns grundlæggende rettigheder over for domstolene her i Danmark. Derfor mente vi også at 30 års dagen for konventionens vedtagelse sidste år var et godt tidspunkt at genfremsætte et B-forslag i folketinget. Men den daværende regering - og desværre også socialdemokratiet - ønsker fortsat ikke at inkorporere konventionen i dansk lovgivning. De mener det ville kunne forrykke balancen imellem lovgivere og domstole.

SF har i vores social- og børnepolitiske virke haft stærkt fokus på "overgange", både i forbindelse med børns overgang fra daginstitution og til skole (se ex. afsnittet om børnepolitik), men også i overgangen fra ung til voksen, fordi vi ved at mange udsatte unge falder ned imellem to stole, når man forlader ungebestemmelserne i serviceloven. Derfor har vi tidligere i forbindelse med satspuljeforhandlingerne, via b-forslag mm forsøgt at give tidligere anbragte unge ret til et efterværn, så de enten kunne fortsætte med de foranstaltninger de havde ved fyldte 18. år frem til det 23. år, eller også kunne få tilbudt mentorstøtte mm. I forbindelse med finanslovsforhandlingerne kom vi et lille skridt nærmere vores mål, idet lykkes det i samarbejde med aftalepartierne at prioritere midler til en efterværnspulje, der kan søges af døgninstitutioner, socialpædagogiske opholdssteder, herberger og andre sociale døgn- og overnatningstilbud til udsatte unge, til indsatser som kan hjælpe tidligere anbragte unge videre ud i egen bolig.

Handicapområdet

På handicapområdet har man også kunne opleve overgangsproblemer fra unge- til voksenbestemmelserne, bl.a. i forhold til de borgere, der har været afhængig af døgnovervågning i medfør af § 95 i serviceloven. SF har på linje med mange af handicaporganisationer ment, at man skulle have ret til overvågning også efter det fyldte 18. år – ikke mindst i forhold til unge med meget svære fysiske og kognitive handicap. I forbindelse med finanslovsforhandlingerne kom vi et lille skridt nærmere, eftersom det blev aftalt at tilbyde natteovervågning til unge mellem 18 og 23 eller 25 år. I skrivende stund forhandles det endelige forslag, så vi ved ikke om det ender med et tilbud til og med det fyldte 25. år og heller ikke den mere præcise afgrænsning af målgruppen.

Handicapområdet har i øvrigt fyldt rigtig meget i folketingsgruppens arbejde de sidste par år, og vi forsøgte da også i forhandlingerne om en ny finanslovsaftale også at få afsat penge af til en tilgængelighedspulje. Det lykkes ikke, men det er noget gruppen vil følge op i det videre arbejde. Tilgængelighed ikke bare i fysisk forstand - men bl.a. også i forhold til samfundets digitale kommunikation - er helt essentiel, hvis borgere med handicap skal kunne leve et aktivt liv som borger i Danmark. Det samme gælder i forhold til borgernes adgang til uddannelse og arbejdsmarked. Derfor vil folketingsgruppen også præsentere et udspil op til landsmødet, der har fokus på bl.a. borgere med handicaps adgang til uddannelsessystemet.

Arbejdet med voldsramte kvinder

I forbindelse med vedtagelsen af finansloven fik vi også styrket arbejdet med voldsramte kvinder, således at man nu kan styrke den ambulante rådgivning til voldsudsatte via etableringen af en pulje til udbredelse af ambulante tilbud, ligesom der blev afsat en ramme på 55 og 75 mio. i henholdsvis 2020 og 2021 til udvidelse af pladserne på krisecentrene og til styrket psykologhjælp.

Hjemløseområdet

SF har traditionelt haft fokus på hjemløseområdet. Derfor er vi også glade for at regeringen nu har lempet på reglerne i bekendtgørelsen om skæve boliger, så kommunerne får lidt bedre muligheder for at takle hjemløshed. Men vi mener man skal være meget mere ambitiøs – ikke mindst fordi hjemløsheden ikke falder særlig meget i disse år - ja den stiger faktisk i flere mindre kommuner. Derfor præsenterede SF's folketingsgruppe et udspil i februar måned, hvor man - stærkt inspireret af SF's rådmand i Odense, hvor hjemløsheden falder - peger på en styrkelse og udvikling af kommunernes Housing-First strategier. Heri foreslår SF, at

- Der bygges flere billige lejeboliger i de store kommuner – også kollegier og ungdomsboliger
- Kommunerne skal i samarbejde med de almene boligselskaber øremærke en række lejeboliger til hjemløse.

- Kommunerne skal øge sammenhængen mellem bolig-, social- og sundhedspolitikken – ikke mindst med fokus på hjemløses misbrug og psykiske lidelser. Men også arbejder med opbygning af alternative netværk og tilbud om væresteder, jobs mm
- Hjemløse skal tilbydes en massiv støtte med tilknyttede kontaktpersoner, som kan hjælpe dem med at håndtere deres mangesidede problemer med misbrug, psykisk sygdom, sundhedsproblemer etc. I dette arbejde skal der også trækkes på civilsamfundet, bl.a. fordi man ofte her kan noget særligt – ikke mindst i forhold til opbygning af nye netværk.

I forhold til en reform af loven mod ”utryghedsskabende lejre” – se afsnittet om retspolitik.

Psykiatri

Med regeringsskiftet er psykiatrien for alvor kommet i fokus både i forståelsespapiret, hvor vi har givet hinanden håndslag på, at der skal laves en 10 årsplan for området og med afsættelse af 510 mio. i finanslovsaftalen i 2020 og 21 er vi kommet et stort skridt nærmere. I forhold til finanslovsaftalen ville SF også gerne have haft mere fokus på udvikling af socialpsykiatrien, men vi forfølger selvsagt sagen, når forhandlingerne om 10 års planen kommer i gang: Der skal være mere fokus på forebyggelse, lettere adgang til psykologhjælp uden egenbetaling, bedre sammenhæng mellem den behandlende psykiatri i regionerne og de kommunale tilbud, herunder udvikling af de psykiatriske bosteder. SF ønsker også at udvikle psykiatriens behandlingsformer, så der bliver bedre mulighed for ikke-medikamentel behandling, åben dialog mm.

Derudover arbejder vi videre med forslaget om retten til at blive erklæret rask for sin psykiatriske diagnose, som alligevel ikke opnåede flertal, da folketinget behandlede SF's B-forslag. Men der er nu blevet nedsat et tværministerielt arbejde med henblik på at undersøge lovgivninger og vejledninger for urimelig forskelsbehandling og stigmatisering pga. en psykiatrisk diagnose.

Ældreomsorg

Som vi skrev i beretningen sidste år er der blevet skåret kraftigt ned i ældreplejen de sidste 10-11 år, og vi ved også at antallet af ældre vil stige de næste mange år. Derfor var det godt, at der ved kommuneforhandlinger i september kom et generelt løft til kommunerne, der for første gang i flere år kompenseres under et for det demografiske pres med flere børn og ældre. Men kommunerne slås stadig med det efterslæb, de har lidt under på området med skiftende borgerlige regeringer. Man fik dog et lille plaster på såret i finanslovsforhandlingerne med en pulje på 125 mio. kr. fra 2020 til at styrke omsorg og nærvær i ældreplejen, men det bliver vigtigt at få ældreområdet højere op på den politiske dagsorden i de kommende kommune- og finanslovsforhandlinger senere på året. Som følge af udfordringerne på ældreområdet genfremsatte vi allerede i foråret 2019 vores B-forslag om en ældregaranti, der skulle sikre et nedskæringsstop i ældreplejen med virkning fra 2020 og frem til 2023, bl.a. ved at sikre, at kommunerne kunne blive kompenseret i forhold til væksten i antallet af ældre pr. kommune, under forudsætning af at kommunerne rent faktisk øger deres udgifter på ældreområdet. Dette blev dog ikke vedtaget.

Men hvis vi for alvor skal tage livtag med problemerne på ældreområdet er det også vigtigt, at vi får løst de store rekrutteringsproblemer, der i dag er på social- og sundhedsområdet: I forbindelse med forhandlingerne om den kommunale økonomi i september måned enedes KL, Danske Regioner og regeringen om at nedsætte en task force, der skal drøfte realisering af en række initiativer med henblik på at en plan for rekruttering af social- og sundhedsmedarbejdere. Endvidere udmøntede regering en del af midlerne på ca. 500 mio. fra en tidligere finanslovsaftale fra 2018 i februar måned. Men der skal mere til i form af øgede lønmidler, bedre arbejdsmiljø, ret til fuld tid både i regionerne og kommunerne, bedre uddannelser og vejledning så frafaldet på SoSu-uddannelserne mindskes. Samtidig mener vi også man bør se på, hvordan man organiserer arbejdet i ældreplejen. SF har i flere omgange – senest op til finanslovsforhandlingerne i november – foreslået at man skal arbejde med faste teams i ældreplejen, først og fremmest a.h.t. til de ældre, der ikke skal opleve et evigt rend af forskellige medarbejdere; men også for at forbedre arbejdsmiljøet og tilliden til medarbejdernes faglighed i ældreplejen.

Antallet af borgere med demens er stigende i disse år i takt med at antallet af ældre stiger. SF har bakket op folketingets demenshandlingsplan, men vi havde gerne set flere mere direkte indsatser og støtte både i forhold til de ramte borgere og deres pårørende. Patienter med demens har lige så forskellige behov som alle andre patienter, men på et tidspunkt bliver det svært at formulere behovene, og det kan være voldsomt frustrerende. Det er egentlig

ikke svært at forstå, hvordan det føles, hvis man ikke længere kan udtrykke behov som sult og tørste og smerter, behov for at komme på toilettet, ønsker om at komme en tur ud i den friske luft. Derfor er det også her vigtigt at arbejde med faste teams i ældreplejen, fordi fast personale letter kommunikationen med borgere med demens. Som et særligt tiltag har SF ønsket at sætte fokus på smertebehandling af borgere med demens. Denne indsats er indskrevet i demenshandlingsplanen. Derudover skal vi fortsat sikre den nødvendige (efter)uddannelse til personalet, som der heldigvis også lægges op til i demenshandlingsplanen. Endeligt er det fortsat vigtigt at arbejde for, at der er tilstrækkelige personale på plejecentrene både dag og nat. Det sidste kniber det gevaldigt med på mange ældrecentre i dag, jf. TV2's dokumentarudsendelser fra februar i år. Men med mere og bedre uddannet personale sikrer man også imod mere indgribende foranstaltninger, ex. brug af stofselser, som SF arbejder målrettet for at få helt forbudt.

Sundhedspolitik

Sidste års beretning på sundhedsområdet var præget af kritikken af det sundhedsudspil den borgerlige regering fremlagde i månederne før SF's sidste landsmøde. I vores kritik forsøgte vi at ridse konturerne op til et fair og lige sundhedsvæsen, hvor det aldrig er pengepungen, der afgør, om man får den rette behandling i tide. Samtidig understregede vi, at vi fortsat ønskede direkte valgte regionsråd. Med valgsejren til centrum-venstre fik vi sat et effektivt stop for de borgerliges ønske om et centraliseret og mere privatiseret sundhedsvæsen, men også præsenteret den bedste aftale om regionernes økonomi i mange år i september måned. Denne blev fulgt op af en finanslovsaftale med et stort løft til psykiatrien (se afsnit om psykiatri), ansættelse af 1000 flere sygeplejersker og en forsøgsordning med jordmoderbesøg på arbejdspladsen.

Tilbage står nu opgaven med at fremtidssikre sundhedsvæsenet, så det fortsat kan sikre god og effektiv behandling til syge borgere, men også er klar til at håndtere udfordringen med stadig flere kronikere og ældre medicinske patienter. Mette Frederiksens regering havde bebudet et helt nyt sundhedsudspil inden sommer, men nu kommer det formentlig først efter nytår. Men mens vi venter har SF stadig fokus på øget pleje, omsorg og sammenhæng i sundhedsvæsenet bl.a. i form af gode patientforløb og en kompenserende tilgang for den nuværende ulighed i sundhed. Endelig ønsker vi også et langt stærkere fokus på forebyggelse og sundhedsfremme i sundhedsvæsenet.

I forhold til det sidste har der siden den nye regering trådte til været stærkt fokus på unges tobaks- og alkoholvaner, men også mange unges misbrug af lattergas. Det sidste problem rejste SF allerede for halvandet år siden, hvor vi fremsatte et B-forslag om forbud af salg af lattergas til unge under 18 år. Dengang kunne vi ikke komme igennem med et direkte forbud, men den nye Erhvervsminister har nu fået samlet et flertal, der vil regulere området, så man undgår det massive misbrug af lattergas, man har set de sidste to-fem år.

I forhold til tobaksområdet fik regeringen forhandlet en bred aftale igennem, hvor det som tidligere foreslået af SF bliver gennemført, at tobakken bliver gemt væk i butikkerne, og der bliver også indført standardiseret emballage for alle tobaksvarer og e-cigaretter for at undgå, at de forskellige mærker og symboler tillægges særlige egenskaber. Samtidig bliver indsatserne styrket for at sikre røgfri skoletid på folkeskoler og ungdomsuddannelser. Der bliver indført strengere straffe og skærpet reklameforbud, som skal forebygge, at unge begynder at ryge. Samtidig skal forbud mod salg af e-cigaretvæsker med alle andre smage end tobak og mentol forhindre, at e-cigaretterne bliver en vej til nikotin og almindelige cigaretter for de unge. Og måske allervigtigst - når man vil begrænse unges rygning - er det med finanslovsaftalen for 2020 lykkes at presse regeringen til at give afgifterne på tobak et yderligere nøk opad, så en pakke cigaretter kommer til at koste 60 kr. Den socialdemokratiske regering foreslog kun en stigning på 50 kr.

I skrivende stund er der også fuld gang i forhandlingerne om, hvordan vi kan håndhæve reglerne i forhold til unges køb af alkohol. I den forbindelse mener vi i SF på linje med Alkohol og Samfund, at man bør bemyndige Sikkerhedsstyrelsen til at udføre "Mystery Shopping-kontroller" med børn under 18 år. Her tester mystery-shoppere, der er for unge til at købe varerne, om det alligevel sælges. Det samme kunne i øvrigt også overvejes på spil-området til bekæmpelse af ludomani blandt børn og unge.

Et gennemgående tema i SF's arbejde på sundheds- og socialområdet har været kampen for klare regler på hjælpemiddelområdet, der ofte hærges af en punisk krig mellem kommuner og regioner, fordi man strides om et hjælpemiddel skal bevilges efter sundheds- eller serviceloven og dermed forhindrer eller sinker borgere i at få bevilget et hjælpemiddel. Det på trods af det såkaldte afgrænsningscirkulære fra 2013 siger at "den myndighed, der

har tættest kontakt med borgeren, skal i givet fald umiddelbart levere det nødvendige behandlingsredskab eller hjælpemiddel til borgeren, hvorefter betalingsspørgsmålet må afklares efterfølgende mellem de involverede myndigheder". Konsekvensen er ofte at borgerne de facto nægtes et hjælpemiddel med henvisning til, at det enten er kommunen, der skal betale, fordi det er et hjælpemiddel og derfor skal bevilges efter serviceloven eller også regionen, fordi det er et behandlingsredskab. I SF mener vi det er en utålelig situation for syge og udsatte borgere som ex. nægtes et nødvendigt ståstativ eller en glykosesensor, der kan regulere deres diabetes 1 sygdom eller en ung med søvnbesvær en kugledyne i stedet for medicinsk behandling. Derfor kæmper SF's sundhedsordfører igen og igen for klarere regler på området, senest i forhold til spørgsmålet om glykose-sensorer til alle voksne type 1 diabetikere. I denne sag har SF's sundhedsordfører på linje med DF foreslået at alle også voksne med type 1 diabetes kan få bevilget en glykose-sensor.

Uligheden i sundhed stikker sin grimme næse frem i sundhedsdebatten igen og igen – ikke bare i forhold til middellevetiden imellem de forskellige socialgrupper eller mellem rige kommuner eller -bydele i en by som København. Senest har vi oplevet at syge borgere ikke har samme mulighed for at søge behandling uden for deres hjemmeregion, i det de selv skal betale for transport til og fra behandlingsstedet. SF sundhedsordfører har udfordret den nye sundhedsminister på dette spørgsmål, fordi denne har gjort ulighed i sundhed til sit dictum i forbindelse med sin tiltræden.

Ligestilling og LGBT+

Øremærket barsel til mænd

Der er vedtaget et nyt direktiv fra EU, som blandt andet stiller krav om minimum to måneders øremærket barsel til fædre i alle medlemslande. Den nye ligestillingsminister var først tøvende, men der er i dag ingen tvivl om, at vi inden 2022 får mindst to måneders øremærket barsel til fædre. Det er en sejr for SF, som i årevis har kæmpet for mere øremærket barsel til fædre. Ligestillingsordfører Astrid Carøe har fulgt sagen tæt og løbende lagt pres på ministeren og ministeriet for at få indflydelse på implementeringen af direktivet. Sagen ligger nu hos beskæftigelsesministeren, som har nedsat et implementeringsråd med arbejdsmarkedets parter. SF har opfordret til, at han også inddrager andre relevante organisationer samt sit politiske flertal i arbejdet. SF ønsker som udgangspunkt at gå videre end EU's minimumskrav om to måneder og indføre tre måneders øremærket barsel til far. Desuden er vi skeptiske over for regeringens foreløbige implementeringsmodel, der øremærker til far i forældreorloven, hvilket af ligebehandlingshensyn vil betyde, at man også skal øremærke til mor i denne orlovsperiode. Det vil reelt betyde, at mødre ender med endnu mere øremærket barsel end i dag (formentlig omkring 5 mdr.). En yderligere øremærkning til mødre er hverken hensigten med EU's direktiv eller SF's politiske mål, da det vil umuliggøre en reel ligelig fordeling af barselsperioden mellem forældrene. Løsningen på dette er for os at se en reform af barselssystemet, så opdelingen i de mange orlovstyper, som der er i dag, fjernes. Vi vil gå efter en model med én lang barselsperiode, hvor hver forælder har tre måneders øremærket barsel, og resten af barselsorloven som udgangspunkt er delt ligeligt mellem forældrene, men med mulighed for at overføre mellem forældrene som det passer familien bedst.

Barselsfond til selvstændige

SF fik en barselsfond til selvstændige erhvervsdrivende på finansloven. Aftalen skal udmøntes i starten af 2020 og vi afventer, at ministeriet indkalder til forhandlinger. Barselsfonden har tidligere eksisteret, men blev fjernet af den borgerlige regering. Ved genindførelsen af barselsfonden er det SF's indstilling, at der bliver rettet op på nogle af de mangler, som den tidligere ordning havde. Barselsfonden er et stærkt ligestillingstiltag, som skal gøre det nemmere for både kvindelige og mandlige iværksættere at stifte familie og virksomhed samtidig.

Styrkelse af KVINFO's videnscenter

SF fik en styrkelse af KVINFO's videnscenter på finansloven. KVINFO blev skåret markant ned under den tidligere kulturminister og bliver nu styrket, så de kan fortsætte arbejdet med at samle og formidle viden om køn, ligestilling og mangfoldighed. Centeret fik desuden en bevilling til at videreføre sin mentorindsats for etniske minoritetskvinder.

Offentlige måltal for flere kvinder i ledelse

SF's ligestillingsordfører har foreslået at skærpe kravene til virksomhedernes arbejde med ligestilling. Forslaget er, at de såkaldte måltal og politikker for det underrepræsenterede køn, som de største virksomheder er pålagt at udarbejde, skal lægges offentligt frem. Offentliggørelse af måltallene er et forsøg værd, før man begynder at straffe

virksomhederne med fx bøder. Det er en mere positiv tilgang, og gennemsigtheden om måltallene tjener flere formål, idet også potentielle kunder, kommende medarbejdere og andre interesserede vil få gennemsigthed i forhold til, hvordan virksomhederne arbejder med ligestilling og diversitet. Det kan på den måde blive et konkurrenceparameter for virksomhederne på linje med andre CSR-tiltag som at tage hensyn til miljø, klima, socialt ansvar og arbejdsvilkår.

Seksualundervisning

I forbindelse med Sex og Samfunds Uge Sex var ligestillingsordfører Astrid Carøe ude med et forslag om at styrke seksualundervisningen i grundskolerne. En rapport viste sidste år, at lærerne føler sig dårligt klædt på, og at eleverne ikke lærer nok. Kun 13% af de lærere, som underviser i faget, har gennemført et frivilligt kursus i løbet af deres uddannelse. Derfor går forslaget på at styrke seksualundervisningen ved at:

- Gøre det til et obligatorisk fag på læreruddannelsen, ligesom de har faget "køn og mangfoldighed" på pædagoguddannelsen.
- Ændre de vejledende læseplaner for faget, så de bliver opdateret til de udfordringer, som børn og unge har i dag.
- Understøtte seksualundervisning bedre ude på skolerne med bedre muligheder for efteruddannelse, større ledelsesmæssigt fokus, en faglig tovholder samt netværk. Forslaget har opbakning blandt de øvrige støttepartier og skal nu tages op med børne- og undervisningsministeren.

LGBT+

Regeringen er i gang med større lovgennemgang på LGBTI-området, hvilket har gjort det svært at få konkrete ændringer igennem indtil videre. Vi afventer resultaterne af lovgennemgangen og ser frem til at de kommer formentlig i april-maj. Der er dog blevet arbejdet med at udforme politik på området og skabe netværk i organisationerne.

Den nye folketingsgruppe har foretaget en grundig drøftelse af spørgsmålet om juridisk kønsskifte til børn og unge under 18 år. SF's linje blev ud fra denne, at juridisk kønsskifte skal kunne gives til børn i 5-6 års alderen, så børn der føler sig som et andet køn kan starte i skole med et nyt CPR-nummer. Ændring af reglerne om juridisk kønsskifte vil blive et tema i det kommende år.

Desuden er der konkrete forslag på vej om blandt andet bedre trivsel for LGBT+-personer i folkeskolen, bedre rettigheder for med-mødre og med-fædre i regnbuefamilier og bedre rettigheder for transkønnede sundhedssystemet.

Kultur- medie- og idrætspolitik

En af glæderne ved SF's fremgang ved folketingsvalget er, at vi nu kan sætte stærkere ind på politiske områder, som historisk har været vigtige for partiet, men som har været underprioriteret i seneste valgperiode. Et af de områder er kulturområdet. SF har altid været kulturens parti, hvad end det har drejet sig om smallere finkultur eller om at styrke de brede foreningsdrevne initiativer, der styrker sammenhængskraften, fællesskabet og demokratiet.

Sommerens regeringsskifte har givet SF muligheden for at påvirke de kulturpolitiske beslutninger i langt højere grad end før. Det sås allerede under finanslovsforhandlinger, hvor en af SF's krav var at få afskaffet det omdiskuterede omprioriteringsbidrag på kulturområdet. Sammen med de andre støttepartier – især Alternativet – lykkedes det med finanslovsaftalen, at få afskaffet omprioriteringsbidraget, så kulturinstitutionerne i 2020 er blevet skånet for endnu en sparerunde.

Politisk er kulturområdet et yderst dynamisk felt, der altid er under påvirkning af de nye kulturelle strømninger, der skabes af og i samfundet. Kulturpolitikens rolle er at gribe disse stemninger og strømninger og sikre, at lovgivningen giver nye tanker og impulser de bedst mulige udviklingsmuligheder indenfor samfundets gældende regler.

Et eksempel på en sådan udvikling er e-sport, der de seneste år har erobret mange børn og unges interesse. For SF er det fuldstændig klart, at e-sporten er kommet for at blive. Tidligere diskussioner om, hvorvidt e-sport overhovedet er en sport eller ej, må erstattes af en erkendelse af, at e-sport allerede nu er en enormt samfundspåvirkende kraft, som formentlig kun vil blive endnu større de kommende år. Derfor ønsker SF at give e-sporten de bedst mulige rammer for at udvikle sig i tråd med det danske foreningsliv. Vi skal sikre at en ny generation af sportsudøvere dyrker deres interesse i samme ånd som resten af det danske idræts- og foreningsliv. Henover foråret vil kulturministeren tage initiativ til indledende snakke om en ny strategi for e-sporten, og her vil SF møde op med

forslaget om, at der oprettes et "E-sportens Hus", der skal finansieres af udlodningsmidlerne, og have som sin fremmeste opgave at samarbejde med foreningslivet om, hvordan e-sport bliver et alment tilbud landet over. Samtidig skal der sættes fokus på etiske retningslinjer, således at børn og unge beskyttes mod de værste kommercielle indslag, som e-sporten i dag desværre er alt for påvirket af.

Den danske medie- og public serviceverden påvirkes stadig massivt af de borgerlige partiers medieforlig fra 2018. Nye forhandlinger vil finde sted i løbet af året, og her har SF sammen med de andre støttepartier erklæret, at man ønsker at aflyse den anden runde af besparelser som Danmarks Radio står overfor at skulle lave i 2021. SF opfatter Danmarks Radio og den public service de leverer, som en demokratisk institution som vi i længden ikke har råd til at spare på. I et mediebillede der påvirkes mere og mere af sociale medier og fake news, er det vigtigt med offentligt finansierede medier, der lever op til public service forpligtigelserne og at disse respekteres indenfor princippet om armslængde.

En del af det borgerlige medieforlig var også, at man afskaffede den såkaldte sportsliste. SF har i løbet af efteråret flere gange markeret at man ønsker sportslisten genindført, så vigtige sportsbegivenheder som EM og VM-slutrunder i fodbold og håndbold samt kvalifikationen hertil, skal vises på nationalt dækkende tv-kanaler så en større del af befolkningen kan opleve vores sportshelte repræsentere os ude i verden.

Erhvervs politik

Kort efter landsmøde 2019 indgik den tidligere VLAK regering, sammen med SF, Ø, S og RV aftale om styrket indsats mod hvidvask. I aftalen var der flere markante SF aftryk. Blandt andet en markant forhøjelse af bødestraf og en markant styrkelse af Finanstilsynet. Aftalen bliver løbende udmøntet i lovgivning i folketinget.

På andre områder har SF fået hevet et par andre gode ting hjem på Erhvervsområdet. På finansloven fik vi som beskrevet ovenfor i afsnittet om ligestillingspolitik afsat 10 millioner kroner til oprettelse af en barselsfond for selvstændige, så det nu ikke længere er en hindring at stifte familie, hvis man også har stiftet egen virksomhed.

Barselsfonden for selvstændige var en del af det erhvervsudspil, vi kom med under folketingsvalget. Udspillet indeholder også en række andre initiativer som vi fortsat vil kæmpe for at få realiseret.

I december måned fik vi endelig lavet det opgør med kviklån, som vi længe har ønsket. Vi indgik en fornuftig aftale med regeringen og de øvrige støttepartier og fik blandt andet indført et loft over ÅOP, en styrket gældsrådgivning samt et loft over omkostningerne på lånet, der efter aftalen ikke må overstige 100 %.

Derudover har vi også gjort et stort arbejde for at fremme demokratisk ejerskab af virksomheder. Der er blevet igangsat et arbejde i Erhvervsministeriet, der skal belyse hvordan medarbejderejede virksomheder kan understøttes som selskabsform. Det er i den forbindelse værd at nævne, at SF har været forkæmper for dette, og også har været med til at løfte og brede debatten ud. Det viser at gode tiltag ikke altid starter med lovgivning, men også kan hjælpes på vej, hvis vi får sat gang i en debat om vigtige emner.

Boligpolitik

Det er ikke tit, at boligpolitik fylder så meget i medierne, som det har gjort i det forgangne år. Det skyldes ikke mindst et tumultarisk forløb omkring forhandlingen af en ændring af lejeboligloven, der skulle sikre lejerne mod den grove udnyttelse, de har været udsat for af især internationale kapitalfonde som eksempelvis Blackstone. SF har fra begyndelsen været heftigt involveret i forsøget på at finde en løsning, der kunne sikre, at helt almindelige lejere i Danmark ikke blev taget som gidsel i spekulanternes forsøg på at score en hurtig gevinst.

Eftersom regeringen og dens støttepartier alle i forståelsespapiret havde skrevet under på, at der skulle findes en løsning, er vi meget ærgerlige over, at Radikale valgte ikke at være med i den endelige aftale, som reflekterer et kompromis, der giver lejerne den nødvendige hjælp uden større følgeskader for andre. Men når det er sagt, så er vi meget glade for, at det lykkedes at finde en aftale.

Samtidig fortsætter arbejdet for at arbejde som lejernes stemme i aftalekredsen omkring parallelssamfund. Senest har SF lagt pres på boligselskaber, der udnytter reglerne om fleksibel udlejning til deres egne formål, samt sat fokus på kommuner, der forsøger at tage aftalen til indtægt for deres egen asociale politik. SF stiller også fortsat spørgsmål på vegne af alle lokalområder og bringer uhensigtsmæssigheder ind overfor aftalekredsen, når de opdages.

Kommunerne- og regionernes styrelse og kommunal udligning

En af folketingsvalgkampens store spørgsmål var regionernes fremtid. Den kamp vandt vi med centrum- venstres valgsejr. Den tidligere regering havde som en del af deres sundhedsudspil foreslået at nedlægge dem og dermed centralisere styringen af sundhedsvæsenet og fuldstændigt kommunalisere det specialiserede socialområde. I SF mener vi principielt, at kommuner og regioner skal styres af folkevalgte organer. Men derudover mener vi også – i øvrigt på linje med de fleste sundhedsøkonomer – at de folkevalgte regioner både har kunnet styre økonomien og leveret ”varen” på sundhedsområdet på trods af de skiftende borgerlige regerings budgetklemme.

I dag er der en række økonomiske forskelle i kommunerne, der ikke alene kan forklares med forskelle i skattetryk og effektivitet, men snarere skyldes forskelle i indkomstforhold og udgiftsbehov. Disse forskelle er øget over tid og økonomiaftalerne mellem KL og Finansministeriet er i stadig stigende grad blevet afhængige af ekstraordinære finansieringstilskud på op til 3,5 mia. og særtilskud til udsatte kommuner.

Disse forhold er uholdbare, hvorfor SF er gået fordomsfrit ind i forhandlingerne om regeringens udspil til ny kommunal udligning, men især også fordi regeringen klart har understreget, at de har et ønske at skabe større lighed mellem kommunerne i Danmark. Eftersom forhandlingerne foregår i skrivende stund, kan vi endnu ikke sige, hvor de ender. Som optakt til forhandlingerne om den kommunale udligning har folketingsgruppen samarbejdet tæt med KPLU og udfærdiget et oplæg til forhandlingerne, som man i løbet af december har drøftet med SF's kommunalpolitikere på tre regionale møder rundt omkring i landet, på det kommunale landsmøde og i SF's landsledelse.

Databeskyttelse

SF har løbende arbejdet for bedre databeskyttelse og mod udhuling af frihedsrettighederne.

Begrænsning af datasamkøring

SF har i december 2019 i Politiken præsenteret et databeskyttelsesudspil. Udspillet indeholder bl.a. øget kontrol og overblik over egne data til borgerne; krav om, at sagsbehandlere og andre offentlige myndighedspersoner vejleder og informerer tydeligt om, hvilke data, der samkøres med hvilken betydning, når borgeren skal give samtykke; krav i udbudslovgivningen om etiske algoritmer; og at Datatilsynet skal flyttes fra Justitsministeriet til at være en uafhængig instans under Folketinget. Det var dog kun enkelte punkter af SF's udspil, der blev dækket i Politiken.

SF har desuden bidraget med flere debatindlæg i medierne om begrænsning af det offentliges datasamkøring og retten til privatliv.

Nej til ansigtsgenkendelse

SF har tidligere haft den tidligere justitsminister Søren Pape i samråd om lovhjemlen til brug af ansigtsgenkendelse. Diskussionen om ansigtsgenkendelse er igen blusset op i efteråret 2019/vinteren 2020, og SF har gentagne gange i pressen taget afstand fra redskabet. SF har desuden stillet en lang række spørgsmål til den nuværende justitsminister i lyset af, at det er kommet frem, at der allerede bruges ansigtsgenkendelsesteknologi enkelte steder i Danmark, fx i børnepornosager og i Lufthavnen. Brugen er problematisk, idet det er et meget vidt indgreb, som også rammer uskyldige borgeres ret til privatliv, og at der ikke har været en parlamentarisk diskussion af ibrugtagningen af teknologien.

Alternativet stillede i efteråret 2019 et beslutningsforslag om at forbyde ansigtsgenkendelse, hvilket SF støttede. SF var under en forespørgselsdebat ligeledes medskriver på en vedtagelsestekst om mindre overvågning og retten til privatliv sammen med Alternativet, Enhedslisten, Radikale, Liberal Alliance og Fremad.

Logningsregler skal ændres

Den danske logningsbekendtgørelse kræver, at teleselskaberne indsamler oplysninger om alle danske telekunder et år tilbage i tiden. EU-Domstolen har imidlertid med Tele2-dommen i 2016 kendt denne praksis i strid med EU-retten, fordi der er tale om masseovervågning. Den tidligere regering har ad flere omgang udskudt at ændre de danske logningsregler, og den nye justitsminister har ligeledes videreført de ulovlige logningsregler. SF har stemt imod lovforslaget der i vinteren 2020 udmøntede videreførelsen af den ulovlige logning og udtalt sig kritisk, herunder i lyset af teledata-skandalen (se selvstændigt afsnit).

Klarlægning af teledataskandale

Der har i sommeren og efteråret 2019 samt vinteren 2020 kørt flere teledataskandaler. Særligt har der fra pressens side været fokus på sagen om, at Rigspolitiet kunne have brugt teledata forkert i flere end 10.000 retssager tilbage til oktober 2010, hvilket kom frem i sommer. Sagen betyder, at uskyldige kan være dømt uretmæssigt og at skyldige kan have gået fri. Der er diskrepans mellem Rigspolitiets og Justitsministeriets departements redegørelser, ligesom det er uklart, hvorfor den daværende departementschef ikke har informeret den tidligere minister om en så alvorlig sag. SF har været stærke kritikere af sagen sammen med de resterende støttepartier. SF har sammen med støttepartierne stillet en lang række spørgsmål til den nye justitsminister og indkaldt i to samråd.

Der har desuden ligeledes været skandaler, hvor Telenor har udleveret op mod 1000 danskeres private sms'er til Politiet uden lovhjemmel og hvor TDC har udleveret brugeridentiteter eller andet ulovlig data på 981 tilfældige borgere til politiet. SF har kritiseret sagerne og stillet spørgsmål til ministeren, og understreget at de adskillige skandaler tydeliggør behovet for at gøre op med masse-logningen.

Flygtninge- og integrationspolitik

Sjælsmark

En af de første opgaver i forbindelse med regeringsskiftet var at sikre, at regeringen og støttepartierne og regeringen leverede en hurtig og effektiv løsning for børnene på Sjælsmark. SF lagde med vores venner blandt støttepartierne et stort pres for at børnene skulle helt ud af Sjælsmark, og det lykkedes ganske hurtigt efter valget at få en løsning på plads. De første børn begynder efter planen allerede at rykke ud af Sjælsmark til april. I forbindelse med forhandlingerne fremlagde SF samtidig adskillige krav, som alle blev efterkommet, fra de omstændighederne, familierne blev huset under. Krav som et opgør med rigide regler, særlige normeringer til pædagogisk personale, at alle forhold skulle sanktioneres af Røde Kors med mere.

Stop for grundløs udvisning af børn

Inden valget havde SF gjort det klart, at der skulle findes en løsning for Mint, Aphinya og de mange børn, der i årenes løb var blevet udvist med henvisning til en obskur integrationsvurdering, som ingen tilsyneladende helt kunne forklare. Sammen med regeringen og de andre støttepartier har SF fået ændret loven, således at kravet om integrationsvurdering er taget helt ud af lovgivningen. Lovgivningen er tilrettelagt med tilbagevirkende kraft, således at de mange børn, der er blevet udvist som følge af de rigide regler, får en ny chance for at søge om opholdstilladelse.

Børnefattigdom blandt udlændinge

Som led i et forsøg på at gøre op med de værste dele af det paradigmeskifte, som den tidligere regering indførte sammen med Dansk Folkeparti, har SF sammen med regeringen og støttepartierne indført et børnetilskud, der skal hjælpe de pressede børnefamilier. Det nye tilskud forventes især at komme udlændinge på integrationsydelse til gode.

Kvoteflygtninge

En af SF's absolutte krav for at støtte en ny regering var genoptagelsen af FN's kvoteflygtningeordning, som er en helt central del af en retfærdig asylpolitik, både fordi der er tale om særligt udsatte flygtninge, men også fordi ordningen repræsenterer det eneste sunde alternativ til den spontane flygtningemodel på lang sigt. Derfor fik vi også skrevet ind i forståelsespapiret, at en ny regering bandt sig til at genoptage ordningen. Udlændinge- og integrationsminister Mattias Tesfaye har annonceret at han vil genåbne ordningen i midten af 2020, hvilket folketingsgruppen i første omgang er glade for. Men udover genoptagelsen er der naturligvis også spørgsmålet om hvem og hvor mange. Det er i overensstemmelse med aftalen mellem regeringen og støttepartierne, at man åbner for ordningen skridt for skridt, med særligt øje for de mest udsatte handicappede og lignende til at begynde med. SF vil dog ligge et stort pres for, at der inden næste valg vil blive åbnet fuldt for ordningen i overensstemmelse med Danmarks historiske forpligtelser.

Social kontrol

SF har i den seneste tid inviteret stort set samtlige organisationer, forskere og en hel del erfaringspersoner, med relation til æresrelateret social kontrol, til møder for at diskutere, hvordan vi konkret kommer praksissen til livs. For nylig kom to rapporter, en fra København og en fra det nationale forskningscenter VIVE, som viste at kvinder både

bliver fastholdt i parallel-juridiske ægteskaber mod deres vilje, bliver holdt inden døre uden mulighed for at tage på arbejde og bliver overvåget m.m. Samtidig udgav Als Research sidste år en rapport, der gav et nedslående indblik i holdningerne til køn og LGBTQ-personer i etniske minoriteter. SF arbejder på et seriøst og gennearbejdet udspil på social kontrol, der især har fokus på at hjælpe ofrene.

Resterende udmøntning af forståelsespapiret

Vi er kommet godt i gang med at udmønte de forskellige dele af forståelsespapiret mellem regeringen, men der er stadig ting, der mangler, og som kommer til at trække fokus i den kommende tid. Som en del af finansloven blev vi enige med regeringen om, at tilbagerulle en del af ændringerne ved den tidligere regerings paradigmeskifte, som betød, at uddannelse ikke længere tænkte med, når en udlændings opholdsgrundlag blev kontrolleret. Den konkrete udmøntning af den aftale skal i Folketingssalen. Derudover forventer vi inden årets udgang at forhandle om en national integrationshandleplan, integrationsuddannelse samt regeringens planer om at stille bedre og mere fokuserede krav til udlændinge på forsørgelse.

Retspolitik

Moderne voldtægtslovgivning

En af SF's absolutte, retspolitiske mærkesager igennem mange år er endelig ved at blive til virkelighed: en ny voldtægtslovgivning, der ligger vægt på samtykke og frivillighed. SF stod i flere år næsten alene med den holdning, at lovgivningen skulle moderniseres, men SF og de andre støtter af en ny lovgivning har nu fået tilslutning fra regeringen og flere af partierne i opposition. For ganske ny kom Straffelovsrådet med deres indstillinger til udformningen af en ny lov, og derfor kan vi forvente snart at skulle i gang med lovarbejdet ifbm. med udformning og vedtagelse af den nye lov.

Retssikkerhed for hjemløse

Som en del af udmøntningen af det forståelsespapir, der danner grundlag for regeringens samarbejde med støttepartierne, krævede SF en reform af loven mod "utryghedsskabende lejre", som den tidligere regering vedtog. Loven har betydet at ganske almindelige hjemløse er blevet smidt i brummen for at sove to-tre personer sammen, hvad hjemløse ofte gør af hensyn til deres fælles sikkerhed. Derfor begyndte et forhandlingsforløb om en reform af loven kort efter regeringsskiftet, og det forventes, at et nyt lovudkast, der bremser fængslingen af uskyldige hjemløse, snart forefindes.

Sociale mediers ansvar

Den nye medievirkelighed har medbragt nye retspolitiske udfordringer, heriblandt særligt deling af ulovligt indhold på nettet – værende det sig trusler, hævnporno, opildnelse til had mod mindretal m.m. SF har derfor i årets løb udarbejdet et beslutningsforslag, der skal tydeliggøre at de sociale medier selv har et hovedansvar for at fjerne ulovligt indhold, samt oprette en klageinstans, der garanterer, at de sociale medier er deres ansvar voksent. Desværre har vi set lignende lovgivning blive vedtaget uden tanke for, at de sociale medier også gennemgår en positiv udvikling som arnested for fri, offentlig debat. Derfor indeholder SF's forslag ulig megen lignende lovgivning fra udlandet en række tiltag, der skal sikre, at forslaget ikke går udover ytringsfriheden.

Støjbergkommissionen

Daværende udlændinge- og integrationsminister Inger Støjbergs letsindige omgang med god forvaltningsskik fik inden valget SF, Enhedslisten, Alternativet, Radikale Venstre og Socialdemokratiet til at gå sammen om at kræve en kommission, der skulle kulegrave den såkaldte Støjberg-sag for endeligt at afklare, hvorvidt der er blevet forvaltet i uoverensstemmelse med loven eller ej. Allerede i slutningen af 2019 blev SF og de andre partier enig om et konkret kommissorium.

Natur- og miljøpolitik

Landbrugspakken

Inden jul 2020 skal Danmark have fremsendt planerne for, hvordan vi vil opnå god økologisk vandkvalitet i vandløb, søer, fjorde og kystnære farvande inden udløbet af vandrammedirektivets sidste planperiode i 2027. Desværre har de fleste år siden vedtagelsen af målene i 2000 været med Venstre-ledede regeringer, som har gjort fuld brug af alle tænkelige muligheder for at udsætte indsatsen i landbruget. Det er derfor også i år, at Folketinget skal vedtage en effektiv erstatning for blå bloks Landbrugspakke og sikre, at vi når i mål med reduktionen af landbrugets forurening med kvælstof og fosfor.

Landbrugspakken er politisk død. Men vi kæmper jo stadig med at dens mangler, så længe de ikke er erstattet med effektive virkemidler. Et første skridt for at indhente efterslæbet blev taget i efteråret, da regeringen, SF og RV, EL og ALT aftalte at fremrykke blå bloks reduktionskrav i landbrugspakken fra 2021 til i år. Desuden er der også afsat penge til økologi, privat skovrejsning, og der tilføjes ekstra midler til urørt skov. Det blev også aftalt at annullere de ekstra kvælstofpuljer som Venstre-regeringen havde afsat til nye havbrug sammen med de penge, der skulle være brugt til at kompensere merudledningen fra havbrug – de vil blive brugt til at forbedre vandmiljøet på bedre vis. Regeringen har desuden aflyst planerne om at etablere havbrug i Kattegat med den klare begrundelse, at Esben Lund Larsens ”miljømæssige råderum” ikke eksisterer.

Det er markante sejre for den linje, som SF har lagt årevis, men vi skal opretholde presset på regeringen. Der er ingen tvivl om at de økonomiske ministerier fortsat vil have et ønske om at bruge undtagelsesbestemmelserne i et eller andet omfang. I hvor høj grad regeringen ender op med at foreslå yderligere udskydelser af indsatsen vil fremgå, når regeringen fremsætter sin plan for at gennemføre vandrammedirektivet, sådan som det er aftalt i forståelsespapiret.

Regeringen har et ønske om brede aftaler, dvs. med Venstre. Dette ville være fint, men kun hvis Venstre er indstillet på, at vi skal vedtage de nødvendige virkemidler for at nå mål-året 2027.

Vi forventer snarest at blive indkaldt til forhandlinger om reduktionerne i 2021 og derefter, i efteråret, om hele den sidste planperiode, 2021-27 (reelt 2022-27 fordi planperioden starter sidst i december 2021)

SF har presset på for at vi allerede i efteråret 2019 skulle fastsætte reduktionerne i 2021 og ikke nøjes med at fremrykke de gamle reduktionskrav fra landbrugspakken til 2020. Men regeringen har fastholdt, at man ville afvente resultatet af kvælstofudvalgets arbejde om, blandt andet hvor stor mankoen er efter landbrugspakken. Desværre er kvælstofudvalgets konklusioner ikke så entydige, som man kunne ønske sig, fordi der nu er større usikkerheder end tidligere. For eksempel konkluderes det, at baseline for udledningerne holder sig nogenlunde indenfor det forudsatte i landbrugspakken, *men samtidigt er usikkerheden blevet større*. Det hedder også, at der ikke er sket reduktioner i kvælstofudledningen de seneste 10 år – *hvilket er i strid med landbrugspakkens formål om væsentlige reduktioner*. Der ser ud til, at der vil udspille sig endnu et fagligt-politisk slagsmål, fordi der er skabt ny tvivl om tallene: ”Samlet set er det billede, som vurderingen af kvælstofindsatsen efterlader, at der kan forventes en manko i forhold til at opnå den forudsatte kvælstofreduktion i 2021, men størrelsen på denne manko er vanskelig at fastsætte under hensyntagen til særligt det store spænd for baselineeffekten.”

SF vil fastholde, at selvom vi politisk forhandler om tons, så er det tilstanden ude i vandmiljøet, der er det afgørende. I lyset af at de usikre opgørelser, og fordi vi ikke kender samtlige negative effekter fra landbrugspakken, må vi derfor lægge en sikkerhedsmargin ind, når vi forhandler tons, så vi sikrer os at virkemidlerne til de nødvendige reduktioner inden 2027 bringer vand- og miljøkvaliteten i hav, fjord, søer og åer i god økologisk tilstand.

Fabrikker og kommunale renseanlæg var de første til at gennemføre rensning af spildevand for kvælstof og fosfor allerede fra den 1. vandmiljøplan i midt-80'erne, mens landbruget gik fri. Men der sker stadig forurening fra kommunale anlæg, når det vælter ind med regnvand og u-renset spildevand ”løber over” i de dertil konstruerede overløbsanlæg. På landsplan er mængderne af mindre betydning, men lokalt kan det give omfattende skader. SF har derfor rejst problematikken overfor regeringen og fået lovning på, at afvikling af overløb vil blive taget med når der i 2020 både skal forhandles klimatilpasningsplan og gennemførelse af vandrammedirektivet 2021-27.

Giftdepoter og jordforurening

Selvom S, SF, EL og RV aftalte i forståelsespapiret, at det er en ”prioritet at håndtere og rense de store generationsforureninger” ville de andre partier ikke være med til at afsætte nye midler til Generationsforureningerne i finansloven for 2020. Det er en enorm skuffelse for SF og de mange mennesker, der bor i nærheden af forureningerne.

Skuffelsen er ikke sådan lige at vaske væk, men vi fortsætter naturligvis og er ret overbeviste om, at der med finansloven for 2021 vil blive afsat midler til at håndtere generationsforureningerne. Det skyldes selvfølgelig, at vi tror på at regeringen, EL og RV vil leve op til de grønne løfter i forståelsespapiret, men jo også fordi det for mange af generationsforureningerne – fx Høfde 42 og Cheminovas gamle og nye fabriksgrund, Grindstedforureningens udløb til åen og Kærgård klitplantage - er en bunden opgave: forureningen af åer, søer, fjorde og hav med farlig kemi er

nemlig også omfattet af Vandrammedirektivets målsætninger og skal derfor standses for at medvirke til at sikre god økologisk kvalitet og god kemisk tilstand. Partierne bag forståelsespapiret skrev også under på at regeringen skal fremlægge ”en plan for implementering og efterlevelse af EU’s vandrammedirektiv” og miljøministeren har oplyst at hun arbejder med en særskilt plan for de farlige stoffer i vandmiljøet – herunder farlige stoffer fra jordforureninger og giftdepoter.

Natur og biodiversitet

Håbet, om at der under en ny socialdemokratisk ledelse vil blive ført en hel anden politik til fordel for natur og biodiversitet, forstærkedes da Mette Frederiksen og Pia Olsen Dyhr i forbindelse med Naturmødet i Hirtshals kort før valget offentliggjorde et fælles natur- og biodiversitetsudspil.

”Efter valget er udspillet videreført i det fælles forståelsespapir hvor det slås fast at ”En biodiversitetspakke skal give biodiversiteten bedre vilkår i Danmark. Planen skal indeholde klare målsætninger for, hvor meget af Danmarks areal, der skal disponeres til natur som naturzoner (inkl. urørt skov og naturnationalparker), samt konkrete initiativer, der skal sikre, at målsætningerne nås.”

Det har været afgørende for SF at interessenterne – naturorganisationer, friluftorganisationer og skov- og landbruget – bliver involveret i processen, og vi ser gerne at interessenterne kommer med et fælles udspil til regeringen og folketinget i løbet af den proces der startede i efteråret og som fortsætter her i foråret inden biodiversitetspakken og handleplanen skal forhandles af partierne i efteråret.

SF tager udgangspunkt i elementerne i vores beslutningsforslag fra 2016. Vi ønsker at målene skal fastlægges i en natur- og biodiversitetslov på samme måde som det er aftalt i klimalove. Og tilsvarende ønsker vi nedsat et natur- og biodiversitetsråd der kan komme med anbefalinger til regering og folketing om, hvordan målene kan nås.

Vildsvinehegnet er færdiggjort. Klager og spørgsmål til EU kommissionen har indtil videre ikke ført til andet, end at kommissionen henviser til at Danmark mener at hegnet ikke er i strid med Habitatdirektivet – mens kommissionen samtidigt fastholder at der ikke er dokumentation for at et hegn som det danske er et effektivt virkemiddel til at forhindre spredning af svinepest. Kommissionen har desværre ikke ønsket at foretage en selvstændig vurdering, hvordan et unødvendigt og ineffektivt hegn kan opføres uden at stride med habitatdirektivets formål om at nedbryde barrierer i landskabet så arterne kan vandre frit.

Pesticider

De seneste år har ført til offentliggørelsen af stadig flere fund af pesticider i grundvand, herunder vand der indvindes til drikkevand. Årsagen er den simple, at der ledes efter flere pesticider nu end tidligere. SF har krævet en fuld screening af grundvandet, så vi kan få overblik over, hvad landbruget har tilført vores vandressource siden 1950’erne hvor forbruget af pesticider i landbruget for alvor tog fart. Vi er ikke i mål endnu, men desværre er konsekvensen af den øgede prøvetagning, at vi finder mere og mere - også pesticider der i dag lovligt kan anvendes.

I forståelsespapiret er det aftalt, at der skal ”gennemføres en kortlægning af udfordringerne i forhold til Danmarks grundvand som udgangspunkt for en samlet indsats, der skal sikre bedre beskyttelse af drikkevandet og nedbringe brugen af sprøjtegifte”.

I december fremkom Rigsrevisionen med en sønderlemmende kritik af Miljøstyrelsens håndtering af pesticider, både med hensyn til grundvandsbeskyttelsen og med hensyn til praksis med dispensation til at anvende pesticider, der ellers ikke må bruges i Danmark. Rigsrevisionen startede sin undersøgelse i februar 2019 efter kritik fra SF og mange andre af miljøstyrelsens praksis ift. grundvandsovervågning og dispensationer til anvendelse af pesticider udenom det normale godkendelsessystem. Den triste konklusion skal medføre en længe tiltrængt omlægning af den praksis, der har været gældende de seneste mange år under borgerlige regeringer.

SF har støttet forslag om at forbyde glyfosat i private haver og på offentlige arealer, og en udfasning af glyfosat i erhvervet sådan at dansk landbrug er parat til den situation, der forhåbentligt opstår i 2023, når godkendelsen af glyfosat i EU udløber – at den ikke bliver fornyet.

Pesticidaftalen fra 2017 løber til og med 2021 og vil blive påbegyndt revideret i 2020 med henblik på en ny aftale i 2021.

Plasthandlingsplan

Med den ny regering er der omsider kommet skred i Danmarks gennemførelse af EU's lovgivning om plastposer som Margrete Auken var bannerfører for. I forståelsespapiret er det desuden aftalt at "Højere afgifter på plastik samt en plastikhandlingsplan skal bidrage til at reducere plastikforbruget og sikre færre emballagetyper. For at mindske skadelige kemikalier i hverdagen genindføres afgiften på skadelige stoffer som PVC, ftalater og PVC-folier."

Vi skal i 2020 have plasthandlingsplanen op til revision, og det er vores ambition, at vi denne gang får en handlingsplan mod *plastforurening* sådan som der enighed om blandt S, SF, RV, EL og ALT var et grønt mindretal før valget. Det vil bl.a. betyde at udledning af mikro- og nanoplast fra rensningsanlæg skal reguleres, som var der tale om farlige stoffer, og at der vil komme fokus på at få plast ud af forbrændingsanlæggene.

Det vil også betyde at regeringen lever op til den enstemmige beretning i udvalgsbehandlingen af SF's beslutningsforslag. Kravet om en handlingsplan mod *plastforurening* blev oprindeligt fremsat i et SF forslag, som senere blev genfremsat sammen med RV, EL og ALT og medførte en beretning i udvalget, hvor samtlige partier ser frem til at regeringen kommer med en handlingsplan mod *plastforurening*.

Planlov

I en aftale 2016 mellem den daværende regering samt S og DF – hvor SF ikke var indbudt til forhandlingerne – blev det aftalt at kommunerne kunne bytte ubebyggede sommerhusgrunde med ny-udstykkede sommerhusgrunde. Flere kommuner har imidlertid været meget kreative og indsendt forslag om at bygge reelt u-bebyggelige sommerhusgrunde med nye sommerhusgrunde, i flere tilfælde ovenikøbet nye sommerhuse, der ønskes placeret i naturområder omfattet af det Grønne Danmarkskort.

SF rejste denne problematik overfor den nye regering, men det er endnu ikke lykkedes at forhindre de kreative kommuner i at bytte sommerhusområder med fredede arealer eller andre forhindringer til nye sommerhusgrunde. Det skyldes ikke mindst, at S og dermed regeringen er bundet af aftale fra 2016 med de blå partier.

Det er ikke kun sommerhuskommunerne, der er kreative. Byggeri af kæmpesommerhuse, hvis økonomi er baseret på udlejning, udfordrer ikke kun sommerhusloven – og det danske forbehold mod udenlandsk opkøb af danske sommerhuse – men også lokalmiljøet og naturen i sommerhusområderne. Erhvervsstyrelsen er nu på vej med påbud, men der er mange smuthuller og muligheder for omgåelse, og SF vil følge sagen til dørs.

Dyrevelfærd

Dyrevelfærdsloven har været igennem en gennemgribende revision, og det er bl.a. lykkedes SF at sikre en forbedring af lovforslaget fra regeringen, så dyr nu i formålsparagraffen betragtes som både levende og sansende væsener, og at der er strammet op i forhold til det oprindelige udkast, så hvirveldyr ikke må aflives ved drukning.

Fødevarer

Det seneste år har SF bidraget til, at vores fødevarerproduktion og –forbrug i højere grad bliver set som den vigtige klimapolitiske kampplads, det er.

Et af de vigtigste resultater er, at vi januar 2021 får opdaterede kostråd, der bedre afspejler de klima- og sundhedsmæssige fordele ved en kost med mere grønt og mindre kød. Derudover har presset på for at få en kampagne med tips til klimavenlig hverdagsmad, som kommer til at køre i foråret 2020. Derudover har vi med støtte fra bl.a. Økologisk Landsforening og Kost- og ernæringsforbundet rejst krav om (og arbejder fortsat for) en 25 procent reduktion i udledningen fra måltiderne i de offentlige køkkener i 2025 samt en pilotordning med støtte på 30 millioner kroner årligt over fire år til at omlægge til en højere grad af økologisk og plantebaseret kost.

Vi har presset regeringen til at fremlægge et forslag, der fjerner megaafgiften på plantebaseret kakaodrik, der stod til at blive beskattet 76 gange hårdere end kakaomælk. Et forslag, der nu står til at blive vedtaget til stor glæde for producenterne og forbrugerne.

Vi har fået regeringen til at bestille en beregning på, hvor mange milliarder Danmark kan vinde ved at spise grønnere, da undersøgelser fra bl.a. Norge, Belgien og Storbritannien viser, at der kan være store sundhedsfordele ved en grøn omstilling af vores kost. Vi har været afsendere på en udsolgt konference på Christiansborg, om hvordan plantebaserede fødevarer kan bidrage til 70%-målsætningen. Vi har stillet en række spørgsmål til fødevarerministeriet om rapporten RethinkX, der forudser en omfattende udvikling i produkter, der kan være

alternativer til kød og mælk. Vi har forslået en klimafødevarercommission, der skal udarbejde forslag til, hvordan vi klogt kan indrette vores afgifter så de ændrer folks fødevarerforbrug til flere vegetabiliske fødevarer.

Og så var SF med 13 deltagere på Christiansborg (heraf 5 MF'ere) det parti med flest deltagere i det nystartede initiativ "Klimaudfordringen", hvor man spiser en plantebaseret frokost hver dag i 22 dage i januar.

Klimapolitik

Verden over har vi det seneste år set mange eksempler på konsekvenserne af den globale opvarmning. Tørke, hedeølger og utallige temperaturrekorder har resulteret i store ukontrollerede skovbrande i blandt andet Australien med nedbrændte landsbyer, tabte menneskeliv og alvorlige skader på dyrelivet. Desværre blev ambitionerne for verdens klimapolitik ikke løftet på FN's klimatopmøde, COP25, i Madrid, hvor vigtige beslutninger endnu engang blev udskudt. Det bliver afgørende, at verdens lande frem mod COP26 i Glasgow forpligter sig på ambitiøse og klare nationale klimamål og følger dem op med handling. SF arbejder for at EU sætter høje ambitioner for egne reduktionsmål, samt spiller en aktiv rolle for, at COP26 bliver en klimamæssig succes. Desuden er det afgørende, at markedsmekanismerne i Paris-aftalen bliver gennemsigtige og sikrer reelle reduktioner. For verden har brug for reelle reduktioner, ikke bogholderkneb.

Ny ambitiøs dansk klimalov

Den tidligere VLAK-regerings fodsslæbende og uambitiøse klimapolitik blev mødt af klimabevægelsen og de mange folkelige initiativer med et krav om klimahandling. Danskerne satte klimaet øverst på dagsordenen ved sommerens folketingsvalg og har også sat sig præg på den politiske samtale det seneste år. Fra skolestrejken "FridaysForFuture" og Den Grønne Studenterbevægelsen til initiativet "SåErDetNu" og Klimapåmindelsen var det med til at gøre Folketingsvalget til et klimavalg, der tvang alle partier på det politiske spektrum til at tage stilling til, hvad de ville gøre ved de enorme udfordringer med global opvarmning, vi står overfor. Et hovedkrav fra bevægelserne var en bindende dansk klimalov. Dette ønske blev fremsat som borgerforslag, som SF hele vejen til afstemning har og vil bakke op.

Efter valget startede reelle forhandlinger om en ny dansk klimalov op. Her var det magtpåliggende for SF, at få en ny bindende klimalov med en målsætning om 70% reduktion af CO2 i 2030, som i hovedtræk flugtede med klimabevægelsens borgerforslag. Udover et ambitiøst klimamål i 2030 har det været afgørende for SF at reduktionerne skal være indenlandske og reelle reduktioner, at få indskrevet et 'no backsliding'-princip, der betyder, at en regering ikke må sætte et mindre ambitiøst mål end den forrige regering har stillet kombineret med delmål og en årlig tilbagevendende klimaproces i aftalen, der sikrer at omstillingen skrider frem løbende. Samtidig var en styrkelse af Klimarådet også en hovedprioritet for SF, da Klimarådet kan sikre en klimafaglig uafhængig kontrol med den siddende regerings klimapolitik. Desuden kan klimarådet hjælpe med forslag til klimahandling, som politisk kan iværksættes for at nå klimamålene. Borgerinddragelse i den store klimaomstilling som Danmark står foran er helt afgørende og derfor er SF meget tilfredse med at klimaborgertinget blev en del af aftalen om klimaloven. Netop ideen om at udvikle et borgerting har SF også tidligere været fortalere for.

Den brede aftale om en ny dansk ambitiøs klimalov sikrer, at aftalen vil blive stående uanset om regeringen engang i fremtiden måtte skifte. Næste skridt er klimahandleplanerne hvor SF aktivt kommer med forslag til at reduceres klimagasserne i alle dele af samfundet.

Mere vedvarende energi

En øget produktion og anvendelse af vedvarende energi er en af nøglerne i den grønne omstilling. Derfor har SF også i 2019 arbejdet aktivt for at dette må ske.

Et udspring af Energiaftalen 2018 har været at indføre et større incitament til at kommuner og borgere opstiller vindmøller og solceller på land. Disse processer er ikke uden udfordringer. Derfor har det været vigtig for SF at borgere og lokalsamfund får bedre vilkår og en større belønning, når der bliver sat vedvarende energi op i nærheden af deres bopæl. Derfor var SF en del af en aftale, hvor der indføres en kontant bonus til borgere, som bor ved vindmøller eller solceller, samt en grøn pulje til kommunerne, som kan bruges til udvikling af lokalsamfundet. Udbygningen af den vedvarende energi skal ikke blot ske på land, men i høj grad ude på havet. Derfor har SF arbejdet aktivt for at øge ambitionerne for hav-vind. Både i udarbejdelsen af den politiske forståelse med regeringen og den seneste finanslov med blandt andet mål om flere havvindmølleparker og vind-øer, og penge til forarbejdet hermed.

Modsat vedvarende energi bør udvindingen af olie - og gasreserverne i Nordsøen ikke udvides ved hjælp af nye tilladelser. Det betyder at SF i 2019 har meldt klart ud at, der ikke bør gives licenser til ny efterforskning af fossil energi i Nordsøen i form af den 8. udbudsrunde. I lyset af videnskabens anbefalinger om at sænke udbuddet af særligt olie for at kunne indfri Paris-aftalens temperaturmål, så må Danmark også tage ansvar for vores reserver i Nordsøen.

Herudover indeholdt finanslovsaftalen for 2020 som nævnt en række klimainitiativer.

EU politik

Fiskeri og Landbrug

Ved udgangen af 2019 skulle fiskekvoterne for omkringliggende have i 2020 forhandles på plads i EU. Først for bestandene i Østersøen. SF kunne ikke umiddelbart støtte op om regeringens forhandlingsoplæg, eftersom regeringen ville tillade fangster af flere fisk, end hvad der ville være bæredygtigt for bestandenes forfatning. Efterfølgende skulle kvoter og rammebetingelser for Kattegat/Skagerak/Nordsøen besluttes. SF fik presset regeringen til blandt andet at højne fokuset på bæredygtighed i fiskerimetoder samt holde en restriktiv linje ift. fiskekvoter. Dermed kunne SF stemme for et forhandlingsoplæg, som nu havde taget grønne hensyn.

Det samme gjorde sig gældende ved forhandlingerne om EU's nye rammebetingelser for den fælles landbrugspolitik. Efter pres fra SF øgede regeringen fokus på at kæmpe for støtteberettigelse til skovrejsning, oversvømmelse af hensyn til naturfremme, klimareduktioner, klimatilpasning samt lignende naturbeskyttende tiltag. SF ser gerne, at vi kommer af med landbrugsstøtten, sådan som den fungerer i dag, men byder grønne forbedringer velkomne. Derfor støttede vi op om regeringens endelige og mere grønne forhandlingsoplæg, men vi holder fortsat skarpt øje med udviklingen.

Brexit

Efter at langt og kompliceret forløb forlod briterne EU den 31. januar kl. 23.00 (London-tid). Forløbet omkring Brexit har været genstand for et stort antal diskussioner i Europaudvalget, og fra med februar 2020 vil det i høj grad være det fremtidige forhold mellem EU og Storbritannien, der er i fokus. EU-kommissionen, der forhandler med briterne på vegne af EU, har fremlagt et forslag til et forhandlingsmandat, der lægger op til det tættest mulige fremtidige forhold mellem EU og Storbritannien, dvs. en fremtidig aftale om et tæt økonomisk partnerskab baseret på en frihandelsaftale for varer, tjenesteydelser og investeringer. For Danmark er det særlig vigtigt, at aftalen sikrer fortsat adgang til fiskeri i britisk farvand, og vi har fra SF derfor støttet en EU-tilgang hvor aftalerne om fiskeri og frihandel kobles sammen for at sikre opmærksomhed omkring de specifikke danske udfordringer, der er forbundet med briternes udtræden af EU. Desuden er det vigtigt at en kommende aftale mellem EU og Storbritannien indeholder ordentlige forhold for arbejdstagere i EU's medlemslande og i Storbritannien, sikrer nye jobs på ordentlige vilkår og ikke går på kompromis med natur og miljøstandarder.

EU's liste sortliste over skattely

EU's liste over ikke-samarbejdsvillige skattejurisdiktioner (sortlisten) er et fælles redskab til håndtering af uretfærdig skattekonkurrence. Listen blev oprindeligt udtænkt i forbindelse med Kommissionens strategi for effektiv beskatning i 2016, hvori fremgik, at en fælles EU-sortliste ville have større effekt end en masse nationale lister, og at en EU sortliste ville have en afskrækkende virkning på tredjelande der agerer skattely. Medlemsstaterne støttede idéen og vedtog den første EU-liste over skattely i december 2017. Listen har desværre vist sig svag og ufuldstændig, og SF har også i indværende år i Europaudvalget opfordret finansministeren til at kæmpe for en mere effektiv liste med langt skrappe kriterier. Den kamp er langt fra vundet, men det bør være en dansk mærkesag at bekæmpe skattely internationalt, og vi vil derfor fortsætte den kamp både i Folketinget og Europa Udvalget.

EU's syvårige budget (MFF)

Forhandlingerne af den næste MFF er denne gang særligt komplekse og konfliktfyldte i lyset af Storbritanniens udtræden af EU, der efterlader et betydeligt finansieringsgab. Ifølge traktaten fastlægges MFF indtægtssiden (BNI bidrag, rabatter) af EU's ministerråd. Det samlede budget skal, inden det kan træde i kraft, godkendes af EP. EP har vedtaget parlamentets officielle position i november 2018 og bekræftet denne i oktober 2019. Selve budgetforhandlingerne tager udgangspunkt i en såkaldt forhandlingsboks, der udgøres af en godt 50 siders lang skitse. Udkast til forhandlingsboksen udarbejdes og udvikles under det siddende EU-formandskabs ansvar. Den seneste forhandlingsboks blev fremlagt at det europæiske råds formand Charles Michel midt i februar og kommer til

at danne rammen for forhandlingerne på EU topmødet den 20. februar. For SF er det centralt, at EU's klimaindsats i MFF'en prioriteres højere end i dag. Klimaet skal tænkes ind som en tværgående prioritet i EU's kommende flerårige finansielle ramme således EU's udgifter i langt højere grad bidrager til at opnå EU's klimamål. For SF er det en klar målsætning, at den næste MFF skal give mulighed for et markant bedre EU-klimaregelsæt økonomisk set, som kan styrke den grønne omstilling i EU, og vi har arbejdet for at få løbende opfølgninger på den konkrete klimaindsats og forbedrede indikatorer, som dokumenterer konkrete klimaeffekter. Desuden har vi ønsket at regeringen skulle prioritere muligheden for at kunne flytte betydeligt flere midler fra den direkte støtte til landdistriktsstøtten, hvis midlerne anvendes til miljø- og klimatiltag samt øremærkning af en så stor andel af landbrugsmidlerne som muligt til grønne tiltag. Desuden har det været vigtigt for os at regeringen skal arbejde aktivt for støtten til Kommissionens forslag til en robust retsstatsmekanisme, som kan bidrage til forhindre udbetaling af EU-midler til EU-medlemslande, som ikke overholder grundlæggende, demokratiske værdier.

Bankunionen

Før jul kom regeringens længe ventede rapport om, hvordan et dansk medlemskab af det forstærkede banksamarbejde i EU (bankunionen) vil stille os. Det konkluderes i rapporten, at der er mange forhold, der taler for dansk deltagelse i banksamarbejdet og at de fleste af de tvivlsspørgsmål, der blev rejst i den tidligere rapport om mulig dansk deltagelse i banksamarbejdet fra 2015, er blevet afklaret eller konkretiseret. Rapporten peger også på at det europæiske banksamarbejde fortsat er i hastig udvikling og banksamarbejdet i fremtiden forventes at blive udgangspunktet for finansiell regulering i EU og dermed et vigtigt forum for dansk interessevaretagelse. Der er fortsat enkelte udeståender, der savner afklaring, blandt andet skal tilsynsmyndighedens rolle ift. dansk realkredit afklares, og vi ser frem til regeringen melder en holdning ud til det styrkede banksamarbejde.

Konferencen om Europas Fremtid

Kommissionsformand Ursula von der Leyen har i forbindelse med sin tiltræden givet løfte om afholdelse af en konference om Europas fremtid. Konferencen skal starte i maj 2020 og vare i to år. Kommissionsformandens mål er at inddrage borgerne i drøftelserne af fremtidens EU og der foregår lige nu sonderinger og diskussioner mellem EU institutionerne om det præcise format for konferencen. Europaudvalget sendte i november 2019 kommissionsformanden et brev om fremtidskonferencen, hvori udvalget fremsatte tre prioriteter; overholdelsen af retsstatsprincippet, åbenhed i EU's institutioner og styrkelse af de nationale parlamenters rolle i EU's lovgivningsproces. Regeringens foreløbige holdning er at fokus for konferencen bør rettes mod behovet for at levere helt konkrete, politiske resultater gennem EU-samarbejdet, fremfor traktatændringer og institutionelle reformer. Regeringen støtter, at de nationale parlamenter sikres en rolle i konferencen Europas fremtid. Debatten forventes at tage fart i løbet af foråret 2020, og vi vil gøre gode SF synspunkter gældende i den sammenhæng.

Reform af Folketingets behandling af EU sager

Europaudvalget har de sidste måneder af 2019 brugt en del tid på at diskutere de nuværende rammer for samarbejdet med regeringen, og et flertal i udvalget (herunder SF) ønsker at stramme op på procedurerne i en række situationer. Diskussionen af det nuværende samarbejde med regeringen opstod i efteråret i kølvandet på udvalgets behandling af EU's budget for 2020, hvor udvalget mente at regeringen ikke havde sikret sig et tilstrækkeligt solidt mandat. Det efterfølgende forløb afdækkede et behov for at få set lidt grundigere på samarbejdet mellem regeringen og udvalget og en række emner er pt. til diskussion, herunder behovet for at lukke dørene under mandatafgivningen for på den måde at sikre rammerne for en grundigere og mere detaljeret diskussion med ministeren. Også varigheden af de forhandlingsmandater udvalget giver regeringen er til diskussion, fx er der eksempler på at regeringen har forhandlet ud fra tyve år gamle og helt utidssvarende mandater. Desuden drøftes muligheden for en større grad af præcision i den terminologi der anvendes, når regeringen søger mandat i udvalget. For SF er det en vigtig diskussion der skal forbedre rammerne for Folketingets parlamentariske kontrol af regeringen samtidig med regeringens manøvre muligheder og forhandlingsfrihed i internationale sammenhænge naturligvis ikke må kompromitteres.

Udenrigs- og sikkerhedspolitik

Danmarks udenrigs- og sikkerhedspolitiske situation har det seneste år udviklet sig i en mere dramatisk retning, hvad end det gælder vores rolle som europæisk, transatlantisk eller arktisk stat.

Det udenrigspolitiske folketingsår startede med pomp og pragt, da den amerikansk præsident, Donald Trump, meldte sin ankomst i sensommeren. SF's udenrigsordfører, Karsten Hønge, bød statsbesøget særdeles velkomment,

da mange danskere dermed ville få mulighed for at fortælle præsidenten, hvad de mener om hans politik. Karsten Hønge indvilgede sågar i at arrangere en demonstration. Besøget blev dog hurtigt aflyst, da den danske statsminister måtte afslå et amerikansk købstilbud på Grønland. Et afslag som SF hjertevarmt bakkede op omkring.

SF har ligeledes noteret Donald Trumps nye kurs i Israel-Palæstinakonflikten med stor skepsis. Den såkaldte "fredsløsning" er fuldstændig i strid med gældende international lov og ret. SF besluttede derfor som reaktion, at sætte fokus på de problematiske bosættelser ved at foreslå et forbud mod import af bosætterevarer. Samtidigt at SF begyndt at afsøge mulighederne for at genoptage et partisamarbejde med progressive kræfter på den israelske såvel som den palæstinensiske venstrefløj.

En af efterårets helt store udenrigspolitiske kriser opstod ligeledes som reaktion på den amerikanske præsidents "specielle" måde at agere på. Han trak amerikanske tropper ud af det kurdisk dominerede nordøstlige Syrien, og tillod dermed at tyrkiske tropper kunne invadere kurderne. De kurdere som USA – og Danmark – stod side om side med i kampen mod Islamisk Stat. SF foreslog hurtigt at Erdogans overfald på kurderne, vores allierede, skulle have klare konsekvenser. Det lykkedes at få regeringen med på at stoppe for al våbenrelateret eksport til Tyrkiet. En lille, men vigtig symbolsk handling.

Kina har i det forgangne år givet flere prøver på sin nye status som supermagt. Demonstrationerne i Hong Kong har vist, at styret er villige til at gå langt udover de internationale aftaler, for at pleje egne interesser. SF var fra starten dybt kritiske overfor den kinesiske indflydelse på regeringen i Hong Kong, der slog hårdt ned på demonstranterne og deres legitime demokratiske krav. SF har sidenhen flere gange mødtes med repræsentanter fra de bevægelser, der har organiseret de fredelige demonstrationer. Kina har flere gange – hvad end det har handlet om informationskort om pandaer i Zoo eller tegninger i danske aviser – vist at det på trods af stor økonomisk vækst, stadig befinder sig på ulandsniveau, når det gælder respekt for menneskerettighederne. SF mener at der skal opretholdes et fornuftigt forhold til Kina. Ikke mindst for, at der kan opretholdes en diplomatisk linje, hvorfra manglende respekt for menneskerettigheder kan italesættes.

Klimaforandringernes ekstreme indflydelse i de arktiske områder, har de seneste mange år betydet en øget interesse for Grønland. Nye handelsruter og områdets korte afstande mellem stor- og supermagter betyder, at det arktiske område igen kan blive genstand for militær oprustning. SF har altid ønsket at holde Arktis som et lavspændingsområde, og ser derfor med bekymring på en øget oprustning fra flere stater i nærområdet. Den nye og mere spændte situation, sætter også Rigsfællesskabet overfor nye udfordringer. Den øgede interesse har desværre haft den bivirkning, at der i visse politiske kredse på Grønland er opstået en voldsom nationalisme, der ofte ikke forholder sig konstruktivt til de udfordringer og løsninger, der skal arbejdes med på den kortere bane. Vores kammerater i IA holder dog fanen højt og er i stigende grad en saglig, progressiv stemme i grønlandsk politik. Det er aftalt at partisamarbejdet skal opprioriteres fremadrettet, da det for SF er det vigtigt, at en ny Arktis-strategi udvikles i samarbejde med de grønlandske politikere. Både Udenrigs- og Forsvarsministeren har flere gange bebudet, at en ny strategi kan føre til en øget dansk militær tilstedeværelse på i det arktiske egne. Det stiller SF sig – sammen med IA – positivt overfor. Både fordi det kan styrke Rigsfællesskabets fælles interesser i Arktis, men også fordi det kan styrke de bånd, som i for mange år har været slidt af en alt for ensidig diskussion om for/imod selvstændighed. Derudover vil en øget militær tilstedeværelse i Arktis være at foretrække, fremfor en generel oprustning af materiel, som det nuværende forsvarsforlig lægger op til.

Den kommende tid vil vi i SF forsøge at komme med et indspark i den mere generelle sikkerhedspolitiske diskussion. Sikkerhedspolitikken defineres alt for ofte igennem NATO og dermed direkte militære interesser. Danmarks sikkerhed påvirkes dog også af mange andre parametre. Sikkerhedspolitik bør også handle om at bekæmpe den globale ulighed. Om at bekæmpe de klimaforandringer, der ødelægger og redefinerer livsvilkårene for milliarder af mennesker.

Den stigende interesse for Arktis – og andre udenrigspolitiske emner – har også vist sig internt i SF. I starten af februar arrangerede partiets interne udenrigsudvalg en konference om forskellige udenrigspolitiske emner på Christiansborg. Arrangementet var udsolgt, hvilket virker lovende for den fremadrettede debat om, hvordan vi får sat et folkesocialistisk præg på en stadig alt for uretfærdig verden.

En styrket udviklingspolitik – og mere klimabistand

SF gik til valg på at styrke udviklingsbistanden og øge klimabistanden med afsæt i udspillet ”En Verden i Bedre Balance”, der satte en række ambitiøse pejlemærker for den kommende regeringsperiode, herunder en styrket indsats mod klimaforandringerne i de fattigste lande, mere udviklingsbistand og en udviklingsbistand, der igen orienterer sig mod de allerfattigste frem for danske det tunge fokus, der har været på danske erhvervs- og sikkerhedsinteresser i de seneste år. Verdens lande står i de kommende årtier overfor massive udfordringer. Ekstrem ulighed, befolkningstilvækst, konflikt og klimaforandringer er nogle de forhold, der i de kommende årtier vil bringe millioner af mennesker på flugt – og efterlade særligt Afrika i en fattigdomsfælde. SF vil derfor bruge regeringsperioden på at sikre, at Danmark igen får en ambitiøs udviklingspolitik, der bidrager til at løse de grundlæggende og strukturelle årsager til den ekstreme fattigdom og ulighed i verden med afsæt i FN's 17 Verdensmål.

Under forhandlingerne om forståelsespapiret var det afgørende for SF at øge den danske udviklingsbistand og klimastøtten. Det lykkedes sammen med de øvrige støttepartier at få regeringen til at afsætte 150 nye mio. kroner til additional klimabistand. Der er altså tale om penge, der går ud over de 0,7 % af BNI, Danmark giver i udviklingsbistand. I SF havde vi gerne set, at vi havde været endnu mere ambitiøse, men det er en god start – og vi kommer til at presse hårdt på for at hæve det beløb, således at vi løbende i denne regeringsperiode får en ansvarlig støtte til at hjælpe de fattigste lande med at imødegå klimaforandringerne. SF forhandler med regeringen og de øvrige støttepartier om, hvordan de nye midler skal udmøntes, og her er det for SF afgørende, at midlerne bruges til at hjælpe de allerfattigste lande og befolkningerne med at omstille sig og tilpasse sig konsekvenserne af klimaforandringerne.

Regeringen afsætter i 2020 755 mio. kroner til globale indsatser for kvinder og piger i konflikt og humanitære kriser. Det er helt i tråd med SF's ønske om at styrke indsats i nogle af de områder i verden - nemlig kriseområder, hvor verdens allerfattigste bor – og med et stærkt fokus på de mest skrøbelige nemlig kvinder. SF har også fået et initiativ igennem, der netop skal hjælpe de svageste kvinder i konfliktområder med en øremærkning på 15 mio. kr. til kvindekrisecentre i konfliktområder. Vi kan ikke løse alle problemer med seksuel vold og undertrykkelse af kvinder i de her lande. Men vi kan styrke de lokale kræfter i deres vigtige arbejde og hjælpe med at oprette de første krisecentre i tre udvalgte lande med massive problemer.

I forståelsespapiret er det besluttet, at Danmark skal have en ny udviklingspolitisk strategi – og Danmark skal ligeledes snart have en ny Afrika-strategi. SF vil naturligvis aktivt presse på for, at vi får en dansk udviklingsbistand, der er tænkt tæt sammen med den europæiske, og at vi har vægt på lighed, klima og fattigdomsbekæmpelse.

Forsvarspolitik

SF's rolle i den danske forsvarspolitik har igen i år været præget af, at vi for to år siden valgte at stå uden for forsvarsforliget. Da vi ikke er en del af forliget, er det os heller ikke nødvendig stiltiende at acceptere den materielle oprustning, som det indeværende forsvarsforlig desværre har fundet nødvendig.

Desværre må også være ordet, når det kommer til Socialdemokratiets holdningsskifte til indførslen af et princip om 2/3 flertal for at sende soldater i krig. Før valget bakkede hele centrum-venstre op om forslaget, der blev stillet af Holger K. Nielsen, som sit sidste nogensinde. Efter valget – da flertallet fandtes – skiftede Socialdemokratiet beklageligvis hest, og trak sin støtte fra forslaget. Det er dybt beklageligt, men SF vil fortsat forsøge at argumentere sagen til enighed.

Et område hvor regeringsskiftet til gengæld har sat sine præg, er på sagen om erstatninger for flystøj i Skrydstrup. Her fandt den nye regering hurtigt op imod 10 gange det beløb, som den tidligere regering havde sat af. Sagens karakter er stadig dybt utilfredsstillende, men SF erkender, at det for beboere og Forsvaret er vigtigt at kigge fremad og har derfor accepteret den nye regerings håndtering af sagen.

Et sagsforløb, der dog på ingen måde kan accepteres, er sagen om skandalerne i Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse, hvor en whistleblower gjorde opmærksom på fleres års alvorligt mandatsvig. Sagen udviklede sig hurtigt, og skeletterne væltede ud af skabet. SF kaldte hurtigt ministeren i samråd, og der er nu på et fællesparlamentarisk grundlag taget initiativ til, at man kommer til bunds i sagen, så danskerne igen kan have tillid til vores fælles institutioner.

Efter folketingsvalget, hvor en ny ordfører tiltrådte området, har SF forsøgt at fokusere mere på Forsvarets personel end på materiel. Rodfæstet i en erkendelse af, at de nye sikkerhedspolitiske trusler ikke bare kræver nye egenskaber hos materiel, men også hos personel, har SF forsøgt at sætte fokus på at danske soldater skal have bedre vilkår at arbejde under. Danske soldater er blandt verdens bedste til deres arbejde, og det bør deres arbejdsforhold derfor også at reflektere. Det gælder veteranerne, som SF for nyligt inviterede indenfor på Christiansborg, for ved en høring at sætte fokus på deres arbejdsskadesager. Det gælder et større fokus på krænkelser i Forsvaret, hvilket nu har fået ministeren til at igangsætte en kampagne, der skal opfordre til sammenhold og holdånd på tværs af køn, seksualitet etc. Fremover vil SF også forsøge at kigge på konstabeluddannelsen, så de kan blive mere fleksible ift. det civile arbejdsmarked. Danske soldater er blandt verdens bedste til deres arbejde, og det bør deres arbejdsforhold derfor også at reflektere.

SF har i den forgangne periode valgt at støtte regeringen i at sende danske soldater til de fredsbevarende missioner i Mali og Sahel (MINUSMA og Barkhane), hvor islamistiske militser forsøger at destabilisere den i forvejen svært ustabile region, hvor kombinationen af flygtningestrømme, menneskesmuglere, terrorister og internt fordrevne har forårsaget store menneskelige tragedier, yderligere. Ligeledes har SF bakket regeringen op i, at danske soldater påtager sig ansvaret for at træne irakiske sikkerhedsstyrker, der skal kunne indgå i koalitionen mod Islamisk Stat.